

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 12. II aastakäik

15. juunil 1927

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas	Emk. 250.—
Poolaastas	„ 150.—
Välismaale	„ 500.—
Poolaastas	„ 300.—

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35
Toimetaja kõnetunnid: igal esmaspäeval, kesknädalal ja reedel kella 2—3 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. .	Emk. 4000.—
1/2 „ .	„ 2200.—
1/4 „ .	„ 1200.—

Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Mõtteavaldused eelseisva VI Eesti näitus-messi puhul. Eesti ja Nõukogude Venemaale kaubanduslikud vahekorrad lahendamisele. Tähtsamad Eesti majandusele ilmuvad 1926 a. huvitav dokument kaubandus-tööstuskoja asutamise eelajaloost. Geniil majanduskonverentsi otsused ja ilmapolitiika. Elav ja surnud äritektoonika. Rahvusvahelise laevaomanikkude ühingu konverentsi otsused kaubandus-tööstuskoja teatid. Rahaministri määruse kava laevandus-ettevõttele maksustamise kohta. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Ärlettevõtete tegevusest. Turgude ülevaade. Välisbörssid. Kaubahinnad. Tallinna börsi kursisedel.

Mõtteavaldused eelseisva VI Eesti näitus-messi puhul.

Head kordaminekut VI Eesti näitus-messile.

Mitte ükski kultuurriik ei saa meie päevil täiesti rippumatut majanduselu elada, vaid on sunnitud väga paljude riikidega elavas majanduslikus läbikäimises olema. Iga riik peab osa toidu- ja tooresainetest ja tööstussaadustest välismaalt ostma ja samu aineid välismaale müüma.

Rahvusvahelise kaubanduse tihe niitidevõrk sidus enne ilmasõda kogu maailma. Ilmasõda purustas mõneks aastaks hea osa sellest ühendusvõrgust, kuid aastad, mis ilmasõjale järgnesid, on olnud rahvusvahelise kaubanduse energiliseks arendamise aastateks. Püütakse vanu ühendusi jälle seada ja otsitakse hoolega uusi.

Omamaa kaupade tutvustamiseks niihästi välis- kui sisemaal korraldatakse näitus-messe, kus tarvitajad valmistajatega kokku saavad ja elavaid sidemeid sõlmivad.

Ka Eesti vabariik on oma rahvamajanduse ülesehitamisel väliskaubandust hoogsalt arendada püüdnud ja on suutnud kaubanduslikes läbikäimises sisse- ja väljavedu tasakaalu viia. Seks on tunduvalt kaasa aidanud ka meie näitus-messid.

Soovin head kordaminekut VI Eesti näitus-messile.

Kaubandus-tööstusminister K. K o r n e l.

Eelseisvaks Eesti näitus-messiks.

J. Puhk.

Kaubandus-tööstuskoja juhatuse esimees.

Näitused ja messid peavad pakkuma pilti tööstuse ja kaubanduse arenemisest ja elust, siis vastavad nad oma ülesannetele täielikult.

Juba mitmendat aastat korraldab a.-s. „Näitus“ Tallinnas näitus-messi. Meie tõusev tööstus on iga aasta oma valmistustega messil esinenud, ja kes messil ringi vaadanud, see peab üldist edenemist tunnistama, osaliselt meie suur-tööstuse ja peaausjalikult just meie väike- ja kesktööstuse ning kodumaa käsitöös. Kuigi mõni suur-tööstuseharu on pidanud ennast kokku tõmbama, siis ei tähenda see üldist tagurpidiminekut tervel frondil, vaid ühe tõus katab teise mõõna.

Näitus-mess peab meie kodumaa tööstusvalmistusi tarvitajale tutvustama, neid laialisematele hulkadele ligemale viima. On ju tõde, et paljudki tarvitajad oieti ei tea, mis meie tööstus kõik valmistada võib, välismaalastest vahest rääkimata — näitus-mess on see koht, kus tarvitaja omamaa tööstusvõimet tundma võib õpida ja neid välismaade omadega võrrelda.

Sellepärast on just töösturite huvides, et

nad oma valmistustest rikkalikkude kogudega näitus-messil esineksid.

Kahtlemata ei ole meie näitus-mess ka välismaalastele ilma huvituseta. Nad tutvunevad ise siin Eesti tööstusvalmistustega, aga õpivad veel rohkem kohalikku turgu tundma ja võivad siin oma kaupadele parimat reklaami teha, kui seda ükski proovireisija ehk kuulutamine teisel ajal teha suudaks. Kaubandust ei saa müüride vahele suruda, ta otsib omale teed igale ilmakaarele. Ja kus tal rohkem tarvitajaga kokkupuutumist, seda parem temale.

Sellelt seisukohalt välja minnes ja teades, et näitus-messi korraldajad juba ei keeldu kõike oma jõudu messi heaks kordaminekuks tööle rakendamast, tuleb eelolevale näitus-messile õnne ja edu soovida.

Näitus-messi suur tähtsus meie tööstuse arendamisel.

Vabr. ühisuse esimees dir. M. Luther.

Tallinna mess, mis iga aasta kordub, on minu arvates suure tähtsusega meie maa tööstusele ja kaubandusele. Eriti suure tähtsusega

sellepärast, et moodne reklaam meie väiketöösturitele ja ärimeestele veel võõras on ja selle tõttu kaubamüüki, võrreldes produktsiooniga, veel kaugeltki normaalseks ei või nimetada. Kuna väljapanekud messil, minu arvates, on praegusaja kõige tõmbavam reklaam, siis on tema meie oludele eriti soodus. Kuid mitte ainult sisemaa läbikäimisele ei ole tema tähtis, vaid kõigepealt ka välismaale, sest meie saaduste reklaamil välismaadel on ka suured raskused. Juba üksi kuulutuste kulud teevad seda peaaegu võimatuks ja kuna kirjavahetusel välismaaga tarvilik on suurem keeleoskus, see aga meil paljudel kordadel puudub, meie messil aga oma kaupa võime natuuras välja panna, siis tuleb seda punkti igatahes tähele panna. Kõigepealt pean mina aga ka tähtsaks, et võimalikult kergendada messi küllastamist ja mitte ainult välismaalastele, vaid ka meie omadele kodanikkudele, et nemad saaksid selge pildi sellest, millist kaupa kodumaal valmistatakse ning milliseid uusi ja praktilisi artikleid on turul saada.

Soovin messile kõige paremat edu, loodan aga, et meie ärimehed ja töösturid veendunud on tema tähtsusest ning rikkalikult kaubaproove välja panevad.

Eesti ja Nõukogude Vene kaubanduslikud vahekorrad lahendamisele.

Umbes aasta tagasi tekkis päevakorraks küsimus, mis meie majanduslikkude ringkondade meeli on pikemat aega ärevil hoidnud.

See on Nõukogude Vene kaubanduslikkude operatsioonide toimimise küsimus Eestis.

Selle küsimuse algatas Kaubandus-tööstuskoja juhatuse esimees hra J. Puhk Eesti-Nõukogude-Vene kaubanduskoja erakorralisel koosolekul; kohe peale seda leidis see küsimus avalikku vastukaja ajakirjanduses ning asetati sellega laialisemale alusele.

Sisuliselt oli asi järgmine:

Nõukogude Vene kaubanduslik esindus ei piirdu oma kaubanduslikkudes operatsioonides sellega, et ta müüks Vene kaupu kas franko piirijaam või cif mõni sadam, nagu seda teevad Lääne-Euroopa kaubamajad, vaid N.-Vene kaubanduslik esindus on pikkamööda asutanud Eestis (Narvas, Petseris) oma kaupade laod, millistest kaupu ei müüda mitte ainult en gros selle sõna laiemas mõttes, vaid toimitakse ka nõndanimetatud „keskaubanduslike“ operatsioonide. Tallinnas on venelased püstitanud isegi oma bensiniibaagi, millest soovijaile ka väikesel arvul bensini müüdi ja praegu müüakse.

Eesti suur- ja keskaubamehed leidsid selles oma huvide riivamist, et välisriigi riiklikule kapitalile (erakaubandust N.-Venemaal ei ole) antakse võimalus Eesti territooriumil tegutseda, kusjuures, nagu seda meie kaupmeeskonna poolt rõhutati, Nõukogude Vene oma kaubanduslikkude operatsioonide pealt, milliseid toimib Eestis, Eesti riigi heaks ärimakse ei maksvat, kuna kaubanduslik tegevus Eestis harilikult kuulub maksumisele. Tekkis olukord, kus välisriigi kaubanduslikud operatsioonid on soodsamas seisukorras kui Eesti kaupmeeste omad.

See küsimus äratas laialist tähelepanu.

Kaupmeeskond, mitte ükski Tallinnas, vaid ka Tartus, Viljandis, Rakveres ja Petseris, ei pidanud sarnast seisukorda loomulikuks. Märjukirjad ja resolutsioonid saadeti Kaubandus-tööstuskojale, millistes nõuti, et tekkinud olukord lahendataks.

On aga selge, et ükski riik, olgu ta suur või väike, oma kaubanduslikkudes suhetes ennast Hiina müüriiga teistest ei saa lahutada. Venemaa otsib oma teraviljale, soolale, naftasaadustele jne. turgusid ja püüab eestkätt neid turgusid mainitud ainetega varustada, millised

enne sõda olid tema käes. Need on Balti riikide turud.

Eesti suurtööstus järele, milline omal ajal kutsutud ellu suure Venemaa turgude rahuldamiseks, sirutab oma katsesarved ka praegu sinna poole välja. Kuigi Vene tellimiste täitmisel mõnel meie tehasel arusaamatusi on ette tulnud Nõukogude Vene ametkondadega, ei ole aga ühelgi ettevõttel mõttes tellimistest ennast lahti öelda, kui viimased talle soodsad. Teatava ettevaatuse ja mõlemi poole korraliku asjaajamise juures võib ka arusaamatusi ära hoida.

Nii ei ole Eesti kaupmehed ega töösturid kunagi mõtet puudutanud, nagu tuleks kaubanduslikku läbikäimist Nõukogude Venega raskendada, vaid, ümberpöörduvalt, on teid ja abinõusid otsitud, kuidas seisukorda lahendada ja võimalikke arusaamatusi ära hoida. Kaubandus-tööstuskodas, kuhu koondatud nii kaubanduse kui ka tööstuse huviringkonnad, on seda küsimust paljudel kordadel arutatud, kusjuures — nagu see sarnases suures asutises loomulik — teatud punktides arvamised läksid lahku. Seejuures lõi poliitiline ajakirjandus oma „hoobi sekka“, ja küsimus omandas terava kuju, mis võib olla on pinda loonud mitmesugustele oletustele ja eksiarvamistele.

Nüüd on aga see küsimus Kojas lõpulikult lahendatud. Koja nõukogu koosolekul võeti nõukogu esimehe hra K. Pätsi ettepanekul ühel häälrel vastu järgmine resolutsioon:

„Peale Eesti-Vene rahulepingut on Eesti ja Nõukogude Vene vaheline majanduslik läbikäimine arenenud mitmekesiste olukordade mõjul, mille tagajärjel nüüd Eesti-Vene majanduslikus läbikäimises leidub mõndagi, mis hädasti vajab riigivõimu korraldusi ja kindlatele rahvusvahelistele alustele seatud juhtnõore.

Kaubandus-tööstuskoda nõukogu, kus esitatud on kõik meie tööstus- ja kaubandusalade esitajad, seistes ühtlasi valvel kõigi temas esitatud majandusalade huvide eest, võib konstateerida, et majanduslikus läbikäimises Nõukogude Vene-

maaga võivad tekkida mitmesugused huvide kokkupõrked ka meie eneste majandusliikude alade vahel, kui mitte aegsasti riigivõimude kaastegevusel ei leita kindel alus, mis aitaks kaotada kõik tekkinud ja tekkida võivad lahkkelid.

Kõike seda arvesse võttes leiab K.-t.-koja nõukogu hädatarvilik olevat kaubandus-tööstusministeeriumi tähelepanu juhtida sellele, et Eesti kaubandus- ja tööstusringkondade üldistes huvides oleks see, kui ministeerium võtaks Eesti ja Nõukogude Venemaa majandusliste vahekorrad selgitamise ja mõlemi maa rahuliku ja õiglase majandusliku läbikäimise aluse väljatöötamise oma lähemaks ülosandeks.“

Kaubandus-tööstuskoda on nüüd selle suure ja tähtsa küsimuse kohta annud oma otsuse. Sõna on nüüd valitsusel.

Koja poolt vastuvõetud resolutsiooni esimene lõige rõhutab täies ulatuses, et Eesti-Vene majanduslikus läbikäimises on tulnud avalikuks nähtused, millised vajavad riigivõimu korraldusi ja kindlatele rahvusvahelistele alustele seatud juhtnõore.

Ei ole kahtlust, mis selle all mõeldakse. Nende nähtuste peale on kaupmeeskonna poolt juba varemalt valitsuse tähelepanu juhitud, kuid valitsus ei ole nähtavasti jõudnud veel teha oma korraldusi. Nüüd kinnitab seda kaupmeeskonna õigustatud soovi K.-t.-koja juhtiv organ täies ulatuses ja küllalt peaks põhjust olema lootat, et valitsus seda ei jäta arvesse võtmata.

Koda on alati asunud seisukohal, et majanduslikus läbikäimises Nõukogude Venega tulevad luua õiglased alused. Nende aluste väljatöötamine ulatub aga juba Koja tegevuspiiridest väljaspoole ja kuulub valitsuse kompetentsi, kuid Koda on kahtlemata alati valmis valitsusele oma abi pakkuma selle äärmiselt tähtsa küsimuse lahendamiseks ja kaubandus-tööstusministrile tuleks ainult soovitada, et ta Koda ei jätaks kutsumata sellele kaastööle.

R. B.

Tähtsamad Eesti majanduselu ilmutused 1926. a.

Üheks tähtsamaks teguriks 1926. aasta majanduselus on aktiivne maksubilanss, kuna viimasest suurel määral oleneb majanduselu stabiilsus. Nimelt osutus maksubilanss aktiivseks umbes 450 milj. margaga, kuna eelmine aasta väikse passiivsusega — 115 milj. margaga lõppes. Meie maksubilanssi mõjutab kõige rohkem väliskaubandus, kuna nii debeti kui ka krediiti arves

tema osatähtsus umbes 80% võrdub. Teiste sõnadega — suuremal määral passiivne kaubandusbilanss tooks enesega kaasa ka maksubilanssi passiivsuse. Ülejäänud 20% maksubilanssi koosseisus kujutab kõiki teisi meie rahalisi sissetulekuid ja väljaminekuid. Neist tähtsamaks osutub sissetuleku arves kaubalaevastiku teenistus Eesti ja välissadamate vahel. Nimelt tõusis

kaubalaevastiku teenistus 1926. aastal kuni 457 milj. margani, millisest summast, maha arvates kulud võõrastes sadamates, netto sissetulekuna jääks 272 milj. marka, eelmisel aastal 223 milj. marka. Teistest välismailt saadud summadest oleksid tähtsamad: laenu 235 miljonit, transiidid saadud summa — 75 m. mk., telegraafi, telefoni ja posti operatsioonidest ning rahasaadetistest — 90 milj. marka, kindlustusseltsidelt — 175 milj. marka, reisijatelt ja turistidelt — 450 milj. marka, välisesituste kulud Eestis — 131 milj. marka.

Välismaale väljaantud summadest tuleks märkida peale sisseveo peale kulutatud summa veel järgmised kulud, võlgade % tasutud — 136 milj. marka, kindlustusseltsidele — 195 m. mk., välisriikide postiasutustele — 45 milj. mk., väljarändajate poolt kaasavõetud — 50 milj. mk., reisijate ja turistide poolt kulutatud — 320 milj. marka, Eesti esituse kulud — 60 milj. mk., mitmesugused ostud välismailt — 73 milj. mk. Seega näitab suurem osa vastastikuseid arveid aktiivset tendentsi.

Teiseks tähtsaks teguriks möödunud aastal oli väliskaubanduse aktiivsus. Väliskaubanduse üldlääbikäigu summa vähenes kui sisseveo nika väljaveo arvel, nimelt veeti 1926. a. välja kaupasad 9.637,6 milj. marga eest, sisse veeti — 9.557,0 milj. marga eest. Vastavad arvud 1925. aastal olid: väljavedu — 9.664,6 milj. mk., sissevedu — 9.654,6 milj. marka. Üldlääbikäigu summa vähenemine ei olenenud mitte ostujõu vähenemisest, vaid kaupade hindade langemisest, kuna kaaluliselt nii sissevedu kui väljavedu võrreldes eelmise aastaga suurenesid: väljavedu 1926. a. — 438,3 tuh. tonni, 1925. a. — 374,9 tuh. tonni; sissevedu 1926. a. — 393,0 tuh. tonni, 1925. a. — 366,1 tuh. tonni. Väliskaubanduse bilanss oli möödunud aastal 80,6 milj. margaga aktiivne, eelmisel aastal 10 milj. margaga.

Sisseveo iseloomus olulisi muutusi ei olnud, veidi suurenes veelgi toiduainete sissevedu 1926. a. 3.430 milj. marga eest, 1925. a. — 3.295 milj. marga eest ja tekstiilkaupade sissevedu — 1926. a. 930 milj. mk., 1925. a. — 886 milj. mk. Teistest saadustest veeti rohkem sisse põllutöömehi ja riistu (130 milj. marga eest, 1925. a. — 96 milj. m. eest) ja mitmesuguseid veo-riistu (731 milj. marga eest, 1925. a. — 588 m. marga eest).

Toiduainete sissevedu ületab kolmandiku sisseveo väärtusest, samuti suur on teiste tarvitusainete (konsumainete) sissevedu.

Tähtsamad toiduained sisseveos on samad, mis eelmisel aastal: rukis — 56,6 tuh. tonni (47,7), nisu — 15,7 tuh. t. (12,8), muud tera-

viljad — 13,7 (9,5) tuh. t., nisujahu — 6,9 (10,4) tuh. t., heeringad 11,8 (10,4) tuh. t., riis 2,1 (2,2), suhkur 20,8 (18,3) tuh. t., sool 22,4 (22,4) tuh. tonni.

Tööstustooresainetest veeti sisse märksa vähem puuvilla — 903 milj. marga eest, kuna 1925. a. 1.448 milj. marga eest sisse veeti.

Seega peame kahjuks konstateerima asjaolu, et üldse konsumainete sissevedu on suurenenud, kuna tööstusabinõude ja tööstustooresmaterjalide sissevedu on vähenenud. Vähenenud on ka väetisainete sissevedu. Toiduainete sissevedu oleks võinud veelgi kurvemalt pilti pakkuda, kui mõne tähtsama aine hind nagu rukki ei oleks langenud.

Mis puutub väljaveosse, siis oli 1926. a. majanduselu kõige negatiivsemaks nähtuseks põllumajandussaaduste hindade langus, mis meie väljaveo peale äärmiselt mõjus. 1925. a. hindadega oleks väljaveo summa umbes 1200 milj. marka suurem olnud, kui tegelikult 1926. a. saadi.

Selle peale vaatamata suurenes põllumajandusliste saaduste väljavedu 4.342 milj. marga pealt 1925. a. 4.497 milj. marga peale 1926. aastal. Üldse võib väljaveos, võrreldes eelmise aastaga, järgmisi muudatusi tähele panna: põllumajandussaaduste väljavedu andis 47,8% (1925. a. — 45%), kuna tööstussaaduste väljaveo protsent langes 40,8% pealt 37,8% peale, metsaaduste väljaveo protsent suurenes 12,5% pealt 14%.

Tähtsamateks väljaveoaineteks osutusid: või, mida välja veeti 1926. a. 8.691 tonni 2.377 milj. marga eest, eelmisel aastal — 6.445 t. t. 2.130 milj. marga eest. Seega suurenes väljavedu kaaluliselt 35%, kuna saadi selle eest kõigest 11,6% rohkem kui eelmisel aastal.

Linu veeti välja 1926. a. 11.882 tonni eelmise aasta 8.090 tonni asemel, kuid saadi 1.267,1 milj. marka eelmise aasta 1.327 marga asemel ehk veeti välja 36% rohkem, aga saadi selle eest 9% vähem.

Põllumajandussaadustest suurenes pekoni väljavedu 242 milj. mk. (1925. a. 141,6 milj. mk.) ja linaseemnete väljavedu 112 milj. mk. (1925. a. 28 m. mk.). Väljaveo vähenemist näitasid kartulid, munade ja elusloomade väljavedu.

Tööstussaadusist veeti eelmisest aastast rohkem välja tsementi, ümbertöötatud nahku ja metsatööstuse saadusi (lauad), kuna tekstiiltööstuse ja paberitööstuse saadusi vähem välja veeti eelmisest aastast. Kuna tööstusstatistika andmed vaid ligi aastase hilinemisega saavad, ei ole meil võimalik tööstuse kohta 1926. a. andmeid käsitada. 1925. aastal aga, võrreldes 1924. aastaga, on tööstusettevõtete arv vähenenud

peatselt kõigis tööstusharudes, sealjuures on vähenenud kui suur- nii ka kesk- ja väiketööstuste arv.

Kuid tööstustoodangu koguväärtus ja tööliste arv selle vastu näitab isegi veidi, kuigi tähtsusetu suurenemist. Tuleb oletada, et 1925. a. tööstus elas üle raskeid päevi, mis mitmed ettevõtted sulgema pani ja et see näilik kriis ei olenenud mitte nii palju turu kui krediidi puudusest. Seda tõendab eriti nettotoodangu juurekasv suurtööstuses: 1924. a. — 440,4 milj. marka ja kesktööstuses umbes 40 milj. marka.

Nii palju kui tööstussaaduste väljavedu oletada lubab, on 1926. a. tööstusseisukord umbes võrdne 1925. aastale. Nii on tekstiiltööstuse produktioon kahtlemata langenud, kuna selle vastu nahatööstuse toodang tõusnud.

1926. aasta põllumajanduslik aasta oli üldiselt veidi halvem eelmisest, kuna toiduvilja külvipind oli märksa vähem — 166 tuh. hekt., eelmise aasta 181 tuh. ha vastu. Ka keskmine saak hektaarilt oli märksa vähem: eelmisel aastal — 1.150 klg., kuna 1926. a. — 863 klg. Üldine toiduvilja kogusaak kujunes vähemaks 5 eelmise (1920—1924) aasta keskmisest 36,2 tuh. tonni, ja kuna eelmiste aastate keskmine toiduvilja tarvitus (ühes seemnega) ulatus 220 tuh. tonnini, küünib tänavune toiduvilja puudujääk 75 tuh. tonnini.

Toiduvilja arvel suurenes söödavilja (oder, kaer, segavili) külvipind 12,4 tuh. hektari, eelmise aastaga võrreldes. Söödavilja saak hektaarilt ületas märksa eelmise 5 (1920—1924) aasta ja ka 1925. aasta keskmisi: odrasaak ületas 5 aasta keskmise saagi ligi 17%, kaerasaak 3,5%, segavilja 9%. Üldse suurenes söödavilja saak 36,2 tuh. tonni, võrreldes eelmise aastaga. Seega võrdub toiduviljasaagi vähenemine täiesti söödaviljasaagi suurenemisele. Kuna aga toiduvilja meil vastaval määral tuleb sisse vedada, ei võimalda söödaviljasaagi ümbertöötamine karjasaaduste näol ekspordikaubaks toiduvilja peale väljaantavat summat kaugeltki tasa teha.

Kartuli külvipind suurenes võrreldes eelmise aastaga 600 hektari. Kartulisaak oma rohkuse kui väärtuse poolest oli haruldane — kogusaak 226 tuh. tonni suurem eelmise aasta saagist ja 213,5 tuh. tonni keskmisest eelmis. 5 aast. kogusaagist ehk 30% suurem hektaarilt kui eelmisel aastal.

Söödajuurikate kasvupind suurenes 1926. a. 750 ha võrra. Keskmine saak oli hektaaril veidi madalam kui eelmisel aastal, kogusaak aga külvipinna suurenemise tõttu 9,5 tuh. tonni suurem eelmise aasta kogusaagist.

Lina kasvupind vähenes eelmise aastaga

võrreldes 12 tuh. hektari võrra. Hektaarilt saadi keskmiselt kiudu 8% vähem kui eelmisel aastal. Kogusaak oli 9126,4 tonni, ehk 32%, vähem eelmisest aastast.

Selle vastu oli laseemnesaak väga hea — peaaegu sama suur kui eelmisel aastal — 12.000 tonni.

Põlluheina külvipind suurenes 10 tuh. hektari. Kogusaak aga oli halva saagi tõttu 62 tuh. tonni vähem eelmisest aastast, selle vastu oli aga niiduheina saak võrdlemisi hea, nii et sama pinna juures saadi 100 tuh. tonni rohkem saaki kui eelmisel aastal.

Üldiselt oleks võinud põllumajandus-aastaga rahul olla, kui meil võimalik oleks olnud kogu saaki ratsionaalselt realiseerida, eriti suurt kartuli ja söödaainete saaki. Kahjuks aga osutub see tegelikult paljudel põhjustel võimatuks.

Veiste arv on 1926. a. märksa kasvanud, nimelt 44,8 tuhat ehk ligi 8%, sellest on lehmade arv suurenenud 18,9 tuh. ehk 5,2% võrra.

Sigade arv selle vastu veidi vähenenud, mis seega ei näita kahjuks samasugust kiiret arenemist kui piimaasjandus, mis seletatav, nähtavasti, kohaliste tapamajade puudumisega.

Ka lammaste arv on vähenenud ligi 50 tuhat. Selle vastu on kodulindude arv suurenenud umbes 10%.

Suurenenud on hobuste arv 2,6 tuhat, võrreldes eelmise aastaga. Loomade arvu liikumine näitab võrdlemisi suurt piimaasjanduse edu: võrreldes 1920. aastaga on lehmade arv suurenenud 130 tuh. ehk 50% võrra.

Lõpuks toome andmed põllumajandustoodangu väärtuse juurekasvu kohta. Nimelt oli kogutoodang maa- ja loomapidamisest:

1922.—23. aastal	—	16.398	milj. marka
1923.—24. „	—	19.181	„ „
1924.—25. „	—	24.010	„ „
1925.—26. „	—	26.875	„ „

Seega on põllumajandustoodang kasvanud nelja aasta jooksul üle 10 miljardi marga ehk 64% ümber. Sellest on maapidamistoodangu väärtus kasvanud 3,7 miljardit ehk 44,5%, loomapidamistoodangu väärtus 6,8 miljardit ehk 83%.

Et põllumajandustoodangu suurt juurekasvu ei ole mõjutanud suurel määral rahakursi liikumine (hindade kõikumine), näitab sama hinnang kuldkroonides. Nimelt võttes põllumajandustoodangu kindlais rahaüksusis — kuldkroonides, saame nelja aasta juurekasvu 48, mis näitab, et ainult 15% suurenemist on tingitud rahakursi langusest.

Mis puutub meie rahaturru seisukorda 1926. a., siis osutus see võrdlemisi raskeks, kuna endiselt annab ennast teravalt tunda kapitali puudus, mis

ei võimalda tarvilist tegevuskapitali ja pikemaajalisi investeerimisi. Kuid hoiusummade kasvamine 685 milj. võrra siiski kergendas veidi rahaturu seisukorda. Üldine laenusumma pankades tõusis aasta jooksul 900 milj. võrra, diskonto protsenti alandati kuni 13% erapankades ja 8% riigipangas. Protesteeritud vekslite kogusumma võrreldes 1925. a. vähenes, kuna vekslite arv tõusis. Keskmise raha ringvoolu summa püsis umbes 1925. aasta tasapinnani. Marga kurss püsis endiselt kindlana. Elukallidusindeks näitas aasta lõpul veidi alanevat tendentsi.

1925. ja 1926. a. riigieelarved on annud ülejääki. Riigi sissetulekud, eriti riigiettevõttest ja monopolist, näitasid suurenemist $\frac{1}{2}$ aasta jooksul üle 600 milj. marga.

Nii osutusid tähtsamateks positiivseteks ilmutusteks meie 1926. a. majanduselu alal: aktiivne maksubilanss ja väliskaubanduse bilanss, põllumajandustoodangu väärtuse juurekasv, tööstuse nettotoodangu suurenemine, rahaturu stabiilsus ning hoiusummade kasvamine pankades ja riigieelarve täitmine ülejäägiga.

Negatiivseteks nähtusteks osutusid meie peaväljaveoainete väga suur hindade langus, loiduvilja kogusaagi vähenemine ja osaline tööpuudus, mis umbes eelmise aasta tasapinnale küünis.

A. Pullerits,

Rahvusvah. Stat. Instituudi liige.

Huvitav dokument kaubandus-tööstuskoja asutamise eelajaloost.

Linnade liidu arhiivist on meile lahkesti kasutamiseks antud huvitav dokument, millest segub, et kaubandus-tööstuskoja asutamise mõte on juba 1914. a., seekord küll kaubandus-tööstuse komitee nime all, üles võetud ja et selle mõtte teostamist õhutasid just praegused tähtsamad koja tegelased, muuseas praegune koja juhataja esimees J. Puhk, koja sündik. M. Pung jne.

Dokument ise, venekeelne kiri, mille ülevenemaalise linnade liidu Tallinna osakond saatnud Tallinna linnavolikogule, kõlab eestikeelses tõlkes järgmiselt:

„Tallinna linnavolikogule.

Ülevenemaalise linnade liidu Tallinna komitee istungil 20. okt. s. a. tehti Tallinna komitee liikme, II-gildi kaupmehe J. Puhk'i poolt komitee varustusosakonna avamise küsimuse arutamisel avaldus, et juba 1914. aastal kohalikud kaupmehed esitanud linnavolikogule palve, et volikogu ära kasutaks oma algatusõiguse kaubandus-tööstuse komitee asutamise asjus Tallinna linnas. Kuna ülaltähendatud komitee, — mis oleks Tallinnas kaubandus-tööstusringkonnile ainumaks kättesaadavaks organisatsiooniks, vaatamata sellele, et linnavolikogu juba 1914. aasta novembris otsustas paluda luba seda komiteed asutada, seni pole võinud oma tegevust avada, siis väljendas avalduse tegija J. Puhk soovi, et linnade liidu Tallinna komitee oma kaasabi annaks selleks, et Tallinna kaubandus-tööstuse ringkondadel saaks oma esindus, kelle kaasabil praegu väga mitmed eriti teravad küsimu-

sed varustuse alal võiksid leida põhjalikumad, kõigekülgemad ning varustuseasjanduse tegelikule seisukorrale vastavat lahendust.

Komitee tunnustas üksmeelselt, et Tallinnas, kus börsi esindus töötab ainult ekspordi huvides, tundub hädavajadus kättesaadavama organisatsiooni järele kodumaa turu jaoks tegutseva tööstuse ja kaubanduse huvide kaitsmiseks ja et selleks asutuseks kogu Eestimaa kubermangu jaoks võiks olla Tallinnasse asutatav tööstuse ja kaubanduse komitee. Sellelt seisukohalt välja minnes linnade liidu Tallinna komitee, tunnustades varustuseasjanduse raskuste kõrvaldamiseks tarvilikuks ka organiseeritud kaupmeeskonna kaastöö, otsustas linnavolikogule teatavaks teha, et ta kaubandus-tööstuse komitee avamise Tallinnas rutuliselt tarvilikuks peab.

Sellest Tallinna linnavolikogule teatades palub linnade liidu Tallinna komitee presiidium volikogu omalt poolt abinõud tarvitusele võtta, et volikogu otsus 29. nov. 1914. a. kaubandus-tööstuskomitee asutamise kohta Tallinnas, miline küsimus juba kaks aastat liikumata püsinud, kõige lähemal ajal teostamist leiaks, kuna kohalikkude kaupmeeste organisatsioon nii mitmes suhtes oleks tarvilik, eriti elanikkude tarbeainetega varustamise alal, samuti ka väerinde seljataguse kindlustamise mõttes.

Tallinn, oktoobril 1916. a.

Komitee esimees: M. Pung.
Sekretär: K. Lepp.“

Genfi majanduskonverentsi otsused ja maailmamajanduspoliitika.

„Wirtschaftsdienst“ 27. maist s. a. toob kokkuvõtliku ülevaate Genfi majanduskonverentsi otsustest. Ametlik lõpuistung peeti ära 23. mail. Konverentsi tööde tulemused on üldseletuse 20 punktis kokku võetud, mis sisaldavad vastavate alamkomisjonide otsusi. Üldseletus võeti konverentsi lõpuistungil vastu ühel häälel Nõuk. Vene delegatsiooni erapooletuks jäämisel. Selle ühtlase ja kõigile vastuvõetava üldseletuse töötas välja üksikute erikomisjonide tööde tagajärgede ja andmete põhjal, kontsertreeris ja kooskõlastas selleks moodustatud eriline ühtlustuskomisjon, kelle töö tulemusena üldseletus kujunes tähtsaks ajalooliseks tokumendiks. Oma praktilise tähtsuse ning kaugeleulatavuse poolest tuleb küll esikohale panna kolme peakomisjoni otsusi. Esimesena neist valmises agrar-komisjoni otsus, mis tundub eriti mõjuvana. Ta kriipsutab tugevasti alla agrarprobleemi tähtsust (konverentsi alul näis agrar-küsimus jäävat tagaplaanile), alates sissejuhatust järgmise huvitava motivatsiooniga:

„Põlluharimine on kogu ilmas töötava rahva enamuse peategevus. Mitmesuguste põllumajandusproduktide arvele langeb suurim osa inimliku töö väärtusest ja ilma kaubanduse sisu pole muud kui maapinna saaduste vahetamine tööstussaaduste vastu“.

Edasi on põhjenduseks toodud arvamine, et ilmatööstuse saaduste müügikriis põhjeb põllumajanduse ebanormaalselt madalal ostujõul. Põllumajanduse produktide relatiivselt madalate hindade kõrval seisavad relatiivselt kõrged tööstussaaduste hinnad. Tulevat esijoones põllumajanduse tasuvus tõsta tööstuse rentabiilsust tasapinnale. Selleks paneb komisjon ette tarvitada järgmisi teid: 1) üldine põllumajanduse tehnika täiendamine; 2) põlluharimise ja loomakasvatuse teaduslik organiseerimine; 3) kahjurite vastu võitlemine; 4) müügimeetodite parandamine; 5) põllumajanduse produktide standardiseerimine; 6) põllumajanduse krediidi- ja kinnitusolude korraldamine. Mõte põllumajanduse krediite rahvusvaheliselt korraldada tekitab suuri arvamiste lahkuminekuid, mille tagajärjel otsused tagasihoidlikult rõhutavad, et krediidi puudusest ülesaamiseks olevat parim tee toetada põllumajanduslikke ühinguid. Rahvasteliit pidavat Rooma põllumajandusliku instituudi krediidi-ankeedi tulemustele rohkem tähelepanu kinkima ja uurima rahvusvahelise ühistöö võimalusi sellel alal. Samuti värvitud on selle komisjoni otsused põllu-

majandusliku tollikaitse kohta, millises küsimuses paljude maade esindajate arvamisest vastamisi pörkasid. Olevat soovitatav, öeldakse otsuses, et tollikaitse seal, kus see püsima jääb, oleks võimalikult madal ja et õiglane vahekord põllumajandus- ja tööstussaaduste tolliküsimuses pandaks maksma.

Kaugelt energilisemalt rõhutatakse otsuses teadeteandmise ja statistika korraldamise vajadust. Nõutakse rahvusvahelist informatsiooni-teenistust tähtsamate hindadele mõjuvate faktore, nagu lõikuse, tagavarade, tarvitamise ja müügi kohta. Nõutakse rahvusvahelist põllumajanduslikku ankeeti. Majanduskonverentsile kokk tulnud materjal olevat enam kui puudulik; üleilmlikkude võrdluste tegemiseks puuduvat igasugune toetuspunkt.

Üksmeel valitseb delegaatide keskel põllumajanduslike organisatsioonide küsimuses. Leitakse, et produktiivsuse tõusu, turgude organiseerimist ja põllumajanduse produktide kvaliteedi paranemist tuleb panna põllumajanduslike organisatsioonide tegevuse arvele. Komisjoni otsuses soovivatatakse moodustada rahvusvaheline komitee, kes uuriks põllumajanduslike ühingute ja liitude probleemi, millistest osast võtaksid mitte üksi produtseerijad, vaid ka tarvitajad.

Rohkesti lahkavami tekkis tööstuskomisjonis, kus vaieldud keerlesid peamiselt kahe probleemi ümber, — rahvusvahelised töösturite ühendused ja tööstuse ratsionaliseerimine.

Nendes küsimustes vastuvõetud resolutsioonid pole seetõttu kuigi palju ütlevad ega otsustavad. Rahvusvaheline seadusandlus ja kontroll kartelide üle lükatakse tagasi, kuna vabatahtlikul alusel rahvusvahelisele vahekohtule on umbes sama tähendus. Rahvasteliit pidavat hoolikalt valvama üleilmlikkude töösturite ühenduste järele ja avaldama aeg-ajalt vastavat informatsiooni. Avalikkus olevat parim abinõu kahjuliste ühenduste tekkimise vastu.

Teine tööstuskomisjoni resolutsioon käsitleb ratsionaliseerimise küsimust kui tähtsaimat faktorit produktiooni tõstmises, töötingimuste paranemises ja hindade odavnemises. Ratsionaliseerimise peaparemus seisvat tüüpide vähenemises, toormaterjali ja energia kokkuhoius ning hõlpsamas kauba turule saatmises. Ratsionaliseerimine olgu ettevaatusega läbi viidud, toetudes nii tööandjate kui töövõtjate, samuti ka kõi-

gi majandusliikude organisatsioonide ja teadusliikude ning tehniliste jõudude koostööle. Ka selles küsimuses nõutakse aktuaalset informatsioonikorraldust ning järjekindlat statistikat.

Kõige rohkem otsusi on teinud kaubanduskomisjon, millise tegevus oli ühtlasi ka üldise tähelepanu keskpunktiks. Kaubanduskomisjon leiab, et majanduse kosumine pärast hävitavat ilmasõda on suurel määral takistatud. Tollitariifid üle ilma olevat kõrgemad kui enne sõda. Selle alguspõhjusena tuuakse ette ebaabiiliseid rahandusolusid; edasi nimetatakse üheks põhjuseks produtseerimisaparaadi kunstlikku ülespuhumist sõja kestes, mille tagajärjel on kuivanud kapitali allikad ja tekkinud mitmel alal üleproduktsoon, mis omakorda turu vallutamises on tekitanud halastamatu võistluse ning kõrged kapitaliprotsendid. Komisjoni otsus rõhutab, et vabakaubanduse ja tollikaitse küsimused peavad küll jääma iga maa enese otsustada,

kuid juhitakse ühtlasi tähelepanu sellele, et puudmine suurema rahvusliku enesevarustamise poole nõuab harilikult rahvalt majanduslikke ohveid.

Tollimüüride mahakiskumine ei pidavat mitte sundima järsku, kui ei taheta esile kutsuda vapustusi. Konverents soovib kõigile valitsustele järjekindlale tollide vähendamise kavade valmistamisele asuda, alates eestkätt neist tollidest, mis sõja ja inflatsiooni mõjul tekkinud.

Edasi käsitab komisjoni otsus väljaveotollide ja -maksude küsimust.

Seatakse üles põhimõte, et kõik toorained neist tulevad vabastada ja et neid ainult fiskaalsetel põhjustel ning erakorralise majandusliku seisukorra juures erandi viisil tohib maksta panna. Järgneb veel terve rida vähema tähtsusega resolutsioone, mida me ruumipuudusel kõiki ei saa ära tuua.

Elav ja surnud ärireklaam.

(Algus „Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“ nr. 11).

III.

Ülalmainitud, tehnilise reklaami küsimuses korraldatud võistlus pakub erakordset huvi ses mõttes, et ta on saksakeelsetes riikides esimeseks katseks, saada lugejaskonnalt ankeetandmeid seks, et teada saada, millisena soovitakse näha kuulutust, ja et teada saada, mida võiks pidada kuulutamistehnikas heaks ja mida paremaks.

Ankeetandmete uurimisel selgus võimalus kindlaks määrata kaks lugejate rühma. Esimene rühm — spetsialistid oma erialal, kes näevad kuulutuses allikat, kust ammutada uusimaid turgu puutuvaid teateid. Nad soovivad leida kuulutuses midagi rohkem kui vaid lihtsalt saaduste nimetused ja kauba väärtuse kohta käivad tõendused. Ühed sooviksid kuulutuses saada tegevusesse ja saavutatud tulemustesse puutuvaid arvustikulisi andmeid, teised tahaksid, et kuulutuses oleks juhitud tähelepanu tegelikkuses teostatud seadistele, kolmandad arvavad ülitähtsaks mitte üksi kõige selle, vaid just eeskätt tegelikud näited, millest selguks, kuidas kasutada ja kus kõige otstarbekohasem üles seada seda või teist masinaosa, seda või teist masinat, mida kavatsetud reklaamida. — Teise rühma kuuluvad lugejad, kes annavad suure tähtsuse kuulutuse välismuslikule kunstimaitsekusele. Selle rühma moodustavad mitte eriteadlased ja töösturid, vaid kaupmehed. Nende arvates peab

kuulutuses sisalduma vaid sellele omane kaubanduslik argument. Peaks hoidutama kõigist kujutlusist, mis sellest põhinõudest kõrvale juhiavad. Kui võrra põhjendatud on need viimased kaalutlused, seda näeme II peatüki lõpul toodud ebaõnnestunud reklaami näitest (turbo-generaatorid mammuti kujul).

Peab arvama, et parimaks kuulutuse tüübiks osutub selline, mis suurimal määral on kooskõlas kuulutusese sisuga ja vastab, peale muu, sellele ülalootetud nõudeist, mis kõige rohkem vastab antud juhule.

Põhinõudeks peetagu ikkagi lihtsust ja ülevaatlikkust ning kujukust. Ja kuna väga paljudel juhtudel osutub üllaskeks käia selle põhinõude järele ja samal ajal ära mahutada reklaamkuulutusse kogu sisu, mis firma äranägemisel tarvilik, siis on välja kujunenud veel üks tüüp ülimõjukat reklaami. See on perioodiliselt kindla süsteemi järele korduv reklaam. Sellest meil Eestis veel täiesti tundmatust reklaamiliigist tuleks kõneleda üksikasjalisemalt. Peame tarviliseks kohe alul ära märkida, et meie ei mõtle toda üksluiset ühe ja sama reklaami kordumist, mis sageli esineb meie päevalehis, raudtee-sõiduplaanide veertel ja lihtsalt kuulutusplakaadel. Nende hulgas esinevad ju muidugi ajuti joonised, mis väärivad tähelepanu oma algupärasusega. Meie arvates on sellise reklaami psükoloogiline mõju nõrk, sest ta on üksluine ja sunnib seepä-

rast endaga harjuma, väsitab oma monotoonsusega ega suuda olla haarav uudsuselt.

Korduva reklaami tüüp, millel pole neid vastloetletud puudusi, võib olla kaht liiki. Esimene liik — kuulutuste paigutamine ajakirjadesse või ajalehtedesse mõne firma poolt perioodiliselt võrdlemisi ühtlaste vaheaegade järele. Need kuulutused peavad olema üht ja sama formaati, firma nimetus peab olema laotud ühe ja sama kirjaga; võivad korduda ühtlaselt ka kuulutuse raam ja joonis. Kuid igas kuulutuses sisaldugu igakord uus sisu või uus tekst. Nii, näiteks mõned firmad, talitades selle põhimõtte järele, annavad perioodiliste ajakirjadega lisadena kaasa erilehed ja selgitavad tekstis järkjärgult lehelte lehele ära kogu oma tootmiskava. Teine firma teeb seda veelgi tagajärjekamalt. Igal säärasel lehekesel leidub päevapiltlik ülesvõte mõnest uuest tegelikult käimapanud seadisest, ja lisaks lühike kirjeldus arvustikuliste andmetega. See, vahest kaugeltki mitte odav reklaamimisviis loob käsitatavast ettevõttest soolidsuselt üliveenva pildi. Kõik see võib õige suurel määral kaasa mõjuda tolle jää purustamise, millega kattub harilikult ostja, kui asi jõuab ostu-müügi tehingu sõlmimiseni.

Korduva reklaamitüübi teine liik osutub esimesega võrreldes veelgi sammuks edasi. Kõige hõlpsam on seda segitada näite varal. Üks firma reklaamib uut tüüpi metalli puurmasinat. Reklaam on korduvat liiki. Silmapaistvale kohale on paigutatud käesolevale saadusele tüübilise masina joonis. Masina ees seisavad kaks meest: üks neist tööline, kes näib asuda tahtvat aukude puurimisele, teine — asjatundja, kes selgitab masina iseärasusi ja väärtusi. Tekst on lühike: oleks justkui peale kleebitud kaks lehekkest — üks firma nimetuse ja aadressiga, teisel aga leiduvad näiteks järgmised sõnad: „minul (järgneb masina nim.) asuvad kõik käitamiskandid käepärast suppodil, nii et masina juhtimine osutub üsna mänguasjaks.“ Ja igas järgmises kuulutuses muutub kahe vestleva mehe asend ikka ühe ja sama masina ees, muutuvad nende shesid, näoilme, ja muutub ka jutuaajamise tekst. Tekib teatav justkui kinematograafilikkuse mulje. See reklaamimismeetod omab seevõrra rohke mõjuvõime, et järgnevais kuulutuses võivad muutuda ühegi kahjuliku mõjuta edaspidisesse muljesse kui kuulutuse suurus nii ka firma nimetuse trükkimiseks tarvitata kiri.

Meie arvates on see viimane reklaamimisviis — kinematograafilikkus —, muidugi kui ka teised elava reklaami nõuded (lihtsus, tõele vastavus, täpsus, arvustiku andmed jne.) on silmas peetud, tagajärjekaimaks ja ratsionaalseimaks.

IV.

Millist tohutut osa etendab reklaami tolles paremas ja positiivses mõttes, millisena reklaami iseloomustasime ülalpool, saaduste levitamise ja müügi tehnikas, seda näeme järgnevast näitest. Ühes Saksa tehnil. ajakirjas jutustatakse üksikasjaliselt „reklaamirünnakust“, mis ette võeti ühe leiutuse turulesaatmisel. Kirjutise auo-riks *) on nähtavasti üks reklaamitava ettevõtte suuremaist osanikest, — sellep. siis väärubki tema ameerikalaselt koostatud kirjutis meie tähelepanu. Leiutuseks on väike metallilühvimismasin elektrimootoriga. Selle nimeks on „Dynball“.***) Ta iseärasused: 1) võll on asetatud pingvedrulistele laagritele ja 2) masin on varustatud erilise, suurte takistuste juures lahutuva ühendajaga. S. t. juhuslikult ettejuhtuva suure takistuse järelduusel ei rikki miski, — korgid võrgus ei põle läbi, vaid ühendaja lahutub iseene- sest, et selle järele kohe uuesti ühenduda.

Nii siis, asja algamisel ei tuntud kõnesolevat saadust sugugi. Ettevõtjail enestelgi puudus täieline selgus selle kohta, milliseid ostjate ringkondi võiksid nad arvestada. Järelikult, kohe alul oli kolm ülesannet: 1) välja selgitada, kes võiksid olla masinate ostjajaks, edasi 2) veenda asjasthuvitatuid masina tõelises väärtuses ja lõppeks 3) viia masina väärtuslikkuses juba veendunud nii kaugele, et nad võtaksid masina järelekatsumiseks või ostaksid ta endale.

Kolme kuu möödudes, peale esimesi kindlusetuid algatusamme, ilmus korraga kolmes suuremas ajakirjas järgmine kuulutus: „vajatakse osavaid esindajaid vastleiutatud patentitud masina müügiks“ jne. Kuulutuses leidis ka masina konstruktsiooni selgitav joonis. Kuulutuse peale tulid pakkumised 85 isikult. Nende hulgas oli lihtsalt uudishimulisi, kuid leidis ka tõsisid järelepärimisi.

Ometi ei annud katsed levitada masinat kirjalikkude pakkumiste või isiklikkude pakkumiskäikude abil tagajärgi. Otsustati asuda turu põhjalikule tundmaõppimisele. See algatus teostati mitte esindajate, vaid inseneri kaudu, kes hästi tundis metallilühvimise tehnikat. Uurimisvaatluste tagajärjel selgus, et masina tarvita- jaks võiksid olla masinaehitusvabrikud, malmi- valutöökojad, metallurgiatööstuse ettevõtted, automobiiltöökojad jne. Nende tarvitajate juure- võitmiseks trükiti esialgu prospektid, hiljem brošüürid. Viimased osutusid algatatud asjale kasulikumaiks kui lühikesed prospektid. Selle

*) V. D. J. Nachrichten. — 1927. Nr. 10.

***) Tuletatud sõnadest „dynamische Balance“.

järele trükiti erilised agitatsioonilehekesed hüüdlausega: „Teie saavutate oma tööstuses kokkuvõtte, võttes kasutusele oma ettevõtte uut tüüpi lihvimismasina.“ Sealjuures oli kogu kuulutuse tekst kokku võetud 8 punkti, mille pealkirjaks oli: „Sul vaja vaid läbi lugeda need kaheksa lauset ja sa oled täiesti asja kursis.“

Kõik edaspidised kuulutused juba ilmusid teatud kindlas süsteemis. Soredalt ja selgelt kordus neis firma nimetus, tarvitatud oli selget kirja jne.

Kõiki neid samme võis nimetada ettevalmistavateks. Tähtsaimaks momendiks oli turu tutvustamine uue leiutusega eriajakirjade kaudu. Seda tehti peamiselt kuulutuste kaudu. Plaani-kindlat reklaamimistegevust juhiti järgmiste põhimõtete järele: 1) kuulutused koostati alati nii, et nad pidid välja paistma teiste kuulutuste hulgast kliše ja tekstiga; 2) kuulutus paigutati ajakirjas säärasesse ossa, mis sisaldas peamiselt vaid tekstita pilte, kuna aga kuulutus ise oli varustatud tekstiga; 3) kuulutuses teatati põhjaliku üksikasjalikkusega masinasse puutuvad praktilised andmed.

Varsti võis esindajate ja ringisõitva inseneri teadetele kindlaks teha, et masina vastu on tekkinud huvi — masinast hakati rääkima. Päriti, kas vastab ka kõik see tööle, mida räägitakse ja kirjutatakse masinast. Ent kauba müük pol-

nud veel küllaldane. Kuid pind edukaks müügiks oli loodud. Andekad ettevõtjad olid tähele pannud, et stereotüübiliselt korduv reklaam muutub tüütavalt igavaks ja kaotab oma tegeliku mõju. Seepärast korratigi küll kuulutusis ühtsama peamõtet, kuid kogu aeg erinevais teises. Nii kestis reklaamimine kogu aasta. Kuulutuste formaat oli suur ja aasta jooksul ilmus neid 87.

Selle ettevalmistava tegevuse järele hakati masinaga järjekindlalt esinema mitmesugustel messidel, kusjuures asetati masin ettevõtte teiste saaduste hulgas järjest rohkem ja rohkem esikohale. Siis saavutati esimene suurem tagajärg. Ühel messil Leipzgis müüdi masinaid neli korda rohkem ära kui kogu eelkäinud aja jooksul. Järgnevatel kuudel langes aga müük uuesti, kuid levitamistegevus jätkus endiselt. Tegevuses oli 29 esindajat. Korduv reklaam, muutudes vormilt, kestis kogu aeg. Aasta lõpuks võis ära märkida juba 200 masina müüki. Teise aasta lõpuks — kaks korda rohkem. Reklaami- ja terve müügitgevuse kulud olid vaid pisut suuremad kui esimesel aastal. Alljärgnev tabel annab väga selge pildi kogu sellest lihvimismasina levitamiskuludest, kusjuures kirjutise autor tõendab, et tabelis esitatud andmed on üsna ligidalt tõelikkusele.

Levitamisvõtted	I. aasta		II. aasta	
	Arv	Levitamiskulud %0/0-des masi- nate müügi tulust	Arv	Levitamiskulud %0/0-des masi- nate müügi tulust
Iseseisvad trükitööd				
Lehekesed	30.000		34.000	} 2,1
Brosüürid	7.500	2,4	15.000	
Tunnistused	0		11.000	
Kirjad	2.500	0,5	3.000	0,3
Kulutused	87	11,7	57	2,7
Artiklid	16	—	4	—
Ringirändav insener	1	16,4	1	7,9
Esindajad	30	—	30	—
Näitused ja messid	3	0,8	12	1,9
Üldse kulused		I. aastal 31,8%		II. aastal 15,2%

Selle põhjal võib otsustada, milline mõju on elaval reklaamil.

Ins. J. Podsolov.

Valter Veber †

17. mail s. a. suri 51 aasta van. Walter Weber, veiniäri „C. Petenberg“ (börsikeldris) omanik. Kadunud, kes algas oma äritegevust õpilasena firma „C. Petenberg'i“ juures kaua aega tagasi, töötades end üles selle 75 a. püsinud soliidi firma omanikuks, tunti kui väga ausat ning korralikku kaupmeest ja sooja südamega inimest, kelle avitav käsi kuski ei puudunud, kus ta abi järele tunti vajadust.

Olles põhjalik asjatundja oma erialal, asutas kadunu 1920. aastal liköörivabriku a.-s. „Emlo“, milleks mõjuvalt kaasa aitas suur usaldus, mis ta veiniärile pika kestvusaja jooksul osaks saanud. Weberi osaval ja asjatundlikul juhtimisel on a.-s. „Emlo“ lühikese aja jooksul meie likööri- ja veinitööstuses teinud suuri edusamme. Seda enam tuleb kahetseda selle tubli kaupmehe ja töösturi lahkumist parimas meheas.

Kadunu oli pealeselle tegev ka vabatahtl. tuletõrje seltsis ja paljudes muudes ühiskondlikes organisatsioonides.

Olgu talle kerge kodumaa muld!

Rahvusvahelise laevaomanikkude ühingu konverentsi otsusi.

Pariis, 3.—7. maini s. a.

Konverentsi tähtsamaks päevakorra punktiks oli seisukoha võtmine mitmes rahvusvahelise tähtsusega küsimuses, mille kohta peale igakülgset läbikaalumist võeti vastu vastavad resolutsioonid, jättes nende teostamise juhatuse hooleks. Need küsimused olid:

a) **Sadamakommete küsimus.** Siin esines pikema ülevaatega Hollandi esitaja D. Hudig, kes paljude näituste varal selgitas, et mitmete riikide üksikutes sadamates on maksvusel sadamakombed, mis tihti koguni absurdsed ning kooskõlas ei ole praegusaja nõuetega ning reaoludega, kuid mis tahavad tihti isegi mõju avaldada kokkulepitud veolepingute tingimuste peale. On koguni selgusetu, missugused sadamakombed üldse üksikutēs sadamates olemas või missugused asutised neid registreerivad, kuna siin veel pole mingit üldist kokkulepet. Kuid praegusaja arenenud läbikäimise- ning lepinguvormide juures ei või niisugune kord edasi kesta,

vaid tuleb selles küsimuses täiesti kindel kord maksuma panna. Läbirääkimiste peale võetakse vastu otsus, mis lühidalt:

a) n. n. „sadamakombed“ peavad olema üldiselt teatud, millejuures ei saa tunnustada ühtki nendest, mis ei ole vastastikku kokku lepitud laevaomannikkude ja kaupmeeskonna organisatsioonide vahel, b) „sadamakommetel“ ei või kunagi olla eesõigust täpselt redigeeritud veolepingu tingimuste ees, c) küsimuse reguleerimiseks astuda kõige energilisemaid samme vastavate rahvusvaheliste organisatsioonide kaastöötamisel.

Ka meil on see küsimus õige akuutne, kuna seni valitses segadus „sadamakommete“ ja „current rate“ tariifide suhtes. Kuna Kaubandus-tööstuskoja asutamisega ning seal kõikide huvikoonduste esituse tõttu meil Kojale on antud õigus neid kombeid registreerida, siis võib loota, et meil tulevikus siin valitseb ühtlus.

b) „Kaheksatunnilise tööpäeva küsimus“. See küsimus on saanud laevasõidus akuutseks eriti seetõttu, et Genfi töökongress tahab Washingtoni konventsiooni eeskujul 1929. a. päevakorda võtta ka 8-tunnilise tööpäeva sisseadmist merel. Praegu aga töötavad merel dekimehed üle maailma, peale väikeste erandite, kahevahisüsteemis, s. o. 12 tundi, samuti kui paljudes laevades masinameeskond. Tööaja lühendamise tähendaks kohe tunduvat meeskonna arvu tõusu, mis nõuab rohkem palku, samuti nagu tervetes laevastikkudes uute ruumide juureehitamist, mis kõik mõjuks transpordi ja veohindade peale. Küsimus leidis kongressil igakülgset sõelumist, mille juures eriti selle peale tähelepanu juhiti, et see Genfi aktsioon ei järelda muud kui suuremate kulude tegemist, kuna tahetakse üle minna keerulise ületundide süsteemi juure, selle asemel et normaalselt palkasid maksa. Kriipsutati alla, et dekimeeeste töö merel koguni erinev ning et laevameeste elutingimused vastava riigi ja tehnika arenemisel nii kui nii normaalselt paranevad, nii et isegi paljude kategooriate tarvis juba 8-tunniline tööpäev maksev.

Vastuvõetud resolutsioonis avaldatakse tõsiselt kahjatsust selle kohta, et töökongress tahab praegustes tingimustes arutusele võtta üldist 8-tunnilist tööpäeva merel ning kiidetakse heaks „International Shipping Federationi“ sammud sel alal.

c) Rahvusvahelise vahekohtu küsimus laevasõidus. Ka see küsimus tekitab, eriti kongressi juhatuses, elavaid mõtteavaldusi, mille juures üldine arvamine ühines vastava erikomitee otsusega, et küsimus pole veel niikaugele selginud, et võiks hakata kindlamaid samme astuma sarnase vahekohtu asutamiseks. Seetõttu jäeti küsimus edasiuurimiseks, mille juures kontakti pidada rahvusvahelise kaubanduskoguga, kes küsimusega üldmõttes tegemist teeb.

d) Ülearuse tonnaaži seismapannek. See küsimus, mis oli üles tõstetud Daani ja Rootsi laevaomanikkude poolt ning mille eesmärk see, et tonnaaži üleproduktiooni puhul ühise otsuse põhjal osa tonnaaži seisma panna, et ära hoida prahtide langemist, leiti juhatuses poolt liig varajaseks arutada ning jäeti edasilegitamiseks büroole.

e) Konsulaarmaksude küsimus. Paljude riikide, nagu Hispaania, Argentiina jne. poolt nõutakse nende sadamatega ühendust pidavatelt laevadelt vastava riigi konsulilt igasuguste dokumentide nõutamist, mis väga kõrgete maksude all. Sarnaste dokumentide nõutamine

raiskab peale raha veel palju aega, kuna konsulaadid tihti lühikest aega lahti. — See asjaolu leidis kongressil tõsist hukkamõistmist, kui suurt „trade barrieri“, ning vastuvõetud resolutsioonis juhitakse sarnaste maksude ja paberite peale tähelepanu ning tehakse juhatusese ülesandeks nende kõrvaldamiseks samme astuda.

f) Seisukoht ülemaailmliku majanduskongressi kohta. Siin tervitavad kongressil esindatud 19 merisõidu rahva nimel väga mitmed esindajad nimetatud kongressi kui asjaomaste ringkondade esimest üldist kokkusaamist igasuguste kunstlikkude takistuste sõelumiseks ja kõrvaldamiseks. Eriti paistab silma tuntud Inglise laevaomaniku Sir William J. Noble kõne, kus ta alla kriipsutab tungivat tarvidust Euroopa rahvaste koostöökaks ning vastastikuseks arusaamiseks, välja minnes ühendatud Euroopa riikide mõttest, ning soovib rahvaste majanduslikus läbikäimises võimalikult kõigi kunstlikkude tõkete kaotamist.

Vastuvõetud resolutsioonis avaldatakse 19 meririigi nimel tõsist headmeelt, et Rahvaste-liidu algatusel on kokku kutsutud kongress, kellel sarnane suur ülesanne kui „trade barrieride“ kõrvaldamine.

g) Ühingu tuleviku tegevuskava ja nimi. See küsimus leidis elavat sõelumist, mille juures konstateeriti, et ühing juba ammu oma nimest välja kasvanud ning tegevust mitte üksi üle Euroopa, vaid ka kaugemale arendanud. Avaldati soovi, et ühing kui alaline rahvusvaheline asutus samal alusel edasi töötaks ning veelgi rohkem tegemist teeks ka suuremate üldprobleemidega, mis laevasõidu kui tähtsa majandusala huvides.

Ühingu nimi on 1. juulist 1927. a. „The Baltic and International Maritime Conference“ (Balti mere ja rahvusvaheline laevanduskongress).

Ühtlasi muudeti minimaalne aastamaks £ 10.10/— peale.

h) Peale mõnede muude küsimuste ja eelarve vastuvõtmise (aastategevuse kulud on umbes 20 milj. Emk.) olid veel juhatusese valimised, mille juures presidendiks valiti tuntud Inglise laevasõidu tegelane mr. John Denholm (omal ajal „Shipping Chamber“ president), aupresidentideks endistele juure valiti senine president T. E. Salvesen (Leith) ja Soomest vanem kongressi tegelane h-ra Lars Kroglus. Eesti poolt valiti direktoriks edasi kapten O. Treilmann ja asedirektoriks ins. E. Masik.

Ühenduses kongressiga on ühingu poolt välja antud täielik trükitud aruanne, mis sisaldab väärtusliku ülevaadet ja materjali ühingu

tegevuse ja laevasõidu kohta ühes eelnimetatud informatsioonibrošüüriaga.

Kahtlemata on „The Baltic and International Maritime Conference“ üks nendest rahvusvahelistest asutistest, kelle töö arendades praktilisel alusel on kasuks selle tähtsa rahvusvahelise

majandusala — laevasõidu — levimisel. Et vahekorral ühingu ja Eesti laevaomanikkude ringkondade vahel (kõige sõbralikum, siis on ka meil võimalus ühingu kaudu oma soove kuuldavale tuua ja läbi viia.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATEID.

Kaub.-tööstuskoja nõukogu otsusi.

8. juunil s. a. pidas K.-tööstuskoja nõukogu oma koosolekut, mis oli peamiselt pühendatud Eesti-Vene majandussuhete küsimusele.

Peale pikemaid nõupidamisi võeti vastu järgmine resolutsioon:

Peale Eesti-Vene rahulepingut on Eesti ja Nõukogude Vene vaheline majanduslik läbikäimine arenenud mitmekesiste olukordade mõjul, mille tagajärjel nüüd Eesti-Vene majanduslikus läbikäimises leidub mõndagi, mis hädasti vajab riigivõimu koraldusi ja kindlatele rahvusvahelistele alustele seatud juhtnõore.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu, kus esitatud on kõik meie tööstuse ja kaubanduse alade esitajad, seistes ühtlasi valvel kõigi temas esitatud majanduslike huvid eest, võib konstateerida, et majanduslikus läbikäimises Nõukogude Venemaaga võivad tekkida mitmesugused huvid kokkupõrked ka meie eneste majanduslike alade vahel, kui mitte aegsasti riigivõimude kaastegevusel ei leita kindel alus, mis kaotada aitaks kõik tekkinud ja tekkida võivad lahkkelid.

Kõike seda arvesse võttes leiab K.-t.-koja nõukogu hädatarviliku olevat kaubandus-tööstusministeeriumi tähelepanu sellele juhtida, et Eesti kaubandus- ja tööstusringkondade üldistes huvides oleks see, kui ministeerium võtaks Eesti ja

Nõukogude Venemaa majanduslike vahekorralduste selgitamise ja mõlema maa rahuliku ja õiglase majandusliku läbikäimise aluse väljatöötamise oma lähemaks ülesandeks.

Edasi võttis nõukogu vastu järgmised otsused:

Krediitivõimsuste teadete korraldamise asjas

leiab nõukogu, et krediitideadete büroode avamise loa andmiseks peaksid vastavad ministeeriumid küsima Koja nõusolekut ja nende büroode tegevus peaks kuuluma Koja kontrolli alla, nagu seda näeb ette ka Koja seaduse § 2 p. 10.

Laevaühenduse loomiseks Peipsil Eesti ja Nõukogude Venemaa vahel

otsustati Koja VI sektsiooni ettepanekul esineda kaubandus-tööstusministri ees märgukirjaga, et kaubanduslike vahekorralduste lahendamise puhul Eesti ja Nõukogude Venemaa vahel ka Peipsi laevaliimide loomise küsimus võetakse kaalumisele.

Lõpuks konstateeris nõukogu, et viimasel ajal mitmetes ajalehtedes avaldatud kirjutised, mis juhitud Koja nõukogu ja tema esimehe vastu, asjade tõelist seisukorda on sihilikult ebaõigesti valgustanud.

Rahaministri määruse kava laevandus-ettevõtete maksustamise korra kohta.

Maksude peavalitsuses s. a. 11. aprillil peetud läbirääkimiste ja kaubandus-tööstuskoja poolt esitatud andmete alusel on rahaministri poolt kokku seatud ja teedeministrile ning riigikontrolörile heakskiitmiseks saadetud määruse kava laevandus-ettevõtete maksustamise korra kohta. Peale nõusoleku avaldust teedeministri ja riigikontrolöri poolt avaldatakse määrus „Riigi Teatajas“ ja hakkab maksma. Määruse

kava on sõnasõnalalt järgmine:

„Kokkuleppel teedeministriga ja riigikontrolöriga annan 18. detsembri 1925. a. seaduse nr. 138 („R. T.“ nr. 199/200 — 25. a.) ja otsekoheste maksude seaduse § 446 alusel laevandus-ettevõtete maksustamise korra kohta järgmised juhtnõõrid:

1. Laevanduse ettevõtteks või osaks segette võttes tuleb lugeda ainult ettevõtte oma

- laevade kasutamist ühes prahtimise, stevedori ja sellega ühenduses oleva tegevusega. Igasugune muu tegevus, nagu võraste laevade talitamine, maakleriäri jne., ja tulude saamine kuulub maksu alla harilikus korras.
2. Kui ettevõtte on mõnes teises § 1 nimetatud laevaäris või üksikus laevas kaasomanik, siis tuleb selle laeva ärist või üksiku laeva tegevusest saadud tulu vastavalt oma laevadest saadud kasule juure arvata.
 3. Aruandvates segaettevõtetes määrab kindlaks laevanduse osa põhikapitali ettevõtte peakoosolek kapitalide lahutamise teel.
 4. Kapitalide lahutamisel tuleb silmas pida, et laevanduse osa põhikapital ei tohi olla suurem kui laevandusettevõtte aktiiva protsentuaalne vahetõrge ettevõtte üldbilansiga seda lubab.
 5. Arvepidamine segaettevõttes võib olla ühine, kusjuures raamatupidamise üksikute alade põhivarad ja operatsioonikulud ning summad tulevad arusaadavalt eriarvete pidamise teel ära näidata.
 6. Peale laevade eksploateerimiskulude, s. o. laevade otsekoheste kulude (palgad, kinnitus, söed, õlid, materjalid, remondid jne.), arvatakse laevanduse osa kuludeks veel järgmised üldised kulud:
 - a) Laevanduse võla-% laevade ehitamiseks, ostmiseks ja remonteerimiseks saadud laenuidelt,
 - b) laevade, nende inventari ja stevedori-inventari amortisatsioonid,
 - c) laevaosakonna ametnikkude palgad,
 - d) osa üldistest administratsioonikuludest, mitmesugustest äri- ja kantselei-kuludest ja palkadest;
 - e) laevanduse kursivahede kahjud;
 - f) avariide kahjud ning klassiuuenduse kulud.
7. ametnikkude ja juhatuse üldised palgad ning muud üldised äri- ja kantseleikulud jagatakse proportsionaalselt ettevõtte jaotatud kapitalidele, millest vastav osa laevanduse ettevõttekuludeks arvatakse.
 8. Aruanded laevanduse osa kohta esitatakse ühiselt ettevõtte teiste tegevusalade aruanetega, kusjuures peab olema ära näidatud:
 - a) üldine äriseis (aktiiva ja passiva) kõikide segaettevõtte tegevusharude üle,
 - b) lahus kulude ja tulude arve laevanduse osa ning ettevõtte teiste osakondade tegevuse kohta,
 - c) laevanduse osa üldiste kulude spetsifikatsioon, millest oleks näha:
 - 1) võla-%,
 - 2) amortisatsioonid,
 - 3) kursivahede kahjud,
 - 4) klassiuuenduse kulud,
 - 5) avariide kahjud,
 - 6) ametnikkude palgad,
 - 7) üldised kulud (üür, küte, valgustus jne.),
 - 8) mitmesugused kulud.
 9. Segaettevõtete laevanduse osa jaoks eraldatud kapital kapitalimaksu alla ei kuulu. Maksu alla kuuluva kasu vahetõrge põhikapitaliga arvutatakse muuks otstarbeks eraldatud kapitali kohaselt.
 - 10) Käesoleva määruse juhtnõore tuleb käsitada 1927. a. ärimaksu väljaarvamiseks; samuti ka edaspidi, kuni juriidiliste isikute maksuseaduse jõusseastumiseni.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaailmalt.

L'Estonie.

La Revue Belge d'Importation et d'Exportation'i Eesti erinumber.

See erinumber on väljaspool Eestit algatatud, sündinud ja valminud. Tema algatajaks ja väljaandjaks on Belgia kindralstaabi erukolonel-leitnant Henri Vandepuut, kes praegu eedrib ja toimetab ülalmainitud ja siin väga lugupeetud ajakirja. Materjali (niihästi sisu kui pildid) muretseb Eestist Läti ajakirjanik hra Max Edelberg. Kuid vaatamata sellele, et selle numbri juures tegevad olid välismaalased,

oleme meie saanud seevõrra hea ja kauni propagandatoose lisaks senisele kirjandusele, et meie kohustatud oleme kõigepealt tänu avaldama nendele härradele. Seitsmekuulise pineva töö järel on nüüd see number ilmalvalgust näinud ja kõigile lehehoimetustele ja raamatukauplustele Eestiski kätte saadetud. Müük avatakse Eestis lähemal ajal.

Esikaant ehib kordaläinud 7-värviline trükk hra Peet Aren'i eriti seks otstarbeks valmistatud ilustusest; selle pildiga on kooskõlastatud Belgia arhitekti hra R. Poppe tähed: Estonie; viimase kaane ilustuseks on võetud vii-

matimainitud härra sinimustvalge siluett Tallinna tornidest. Juba see välimus, kus kaasi pole kasutatud reklaamiks, nagu see meil üldiselt moes, tagab raamatule, sest seda on tõepoolest see 150-leheküljeline kriitpaberile trükitud luksusväljaanne — solidi ja tõsise ilme.

Mis nüüd puutub teksti, siis leiame siin kõigepealt peale lühikese eessõna väljaandjalt hra kolonel Vandepuut'ilt kirjelduse Eesti ja Belgia võimalikust koostööst (K. R. Pusta) ning belglase silmiga nähtud Eesti majanduselust (Belgia konsul M. Nicaise Tallinnas). Järgnevad huvitavad ülevaated mitmekesiste alade parematelt sulgedelt. Eesti ajalooline areng (Ed. Laaman), Eesti kultuurilugu (A. Jürgenstein), Kirjandus ja ajakirjandus Eestis (Ed. Laaman), Eesti kujutavad kunstid (Rasmus Kangro-Pool), Fotograafia ja kinematograafia (Joh. Mülber), Eesti rahvakunst (J. Manninen), Eesti muusika (Juh. Aavik), Eesti teater (Arthur Adson), Koreograafiline kunst (Hanno Kompus), Tallinna ajalugu (J. Greiffenhagen), Eesti sõjavägi (J. Tõrvand), Omakaitse ja kaitseliit (J. Roska), Sport Eestis (Harald Tammer), Kaubandus-tööstuskoda (Joakim Puhk), Eesti kaubandus (A. Gutman), Eesti tööstus (mitmelt autorilt, muuseas A. Kingult), Eesti sadamad ja kaubalaevastik (E. Masik), Näitus-mess (A. Borell), Eesti rahasüsteem (Victor Poom), Eesti põllumajandus (J. Kukrus), Ühistegelise liikumise (A. Tamman), Eesti suvituskohad (J. Prümmel), Eesti-Läti tolliunioon (K. R. Pusta).

Neid lehekülgi ilustab määratu pilditavarara (150), kusjuures osa pilte ulatub üle terve lehekülje, siin leiame oma tähtsamad riigimehed, kirjanikud, kunstnikud, ajakirjanikud, näitlejad, kaupmehed, töösturid; kuid leidub ka väga palju maastikke (sadamad, tööstused, mets, põllumajandus, ülesvõtteid maalidest ja skulptuuridest). Kõigele sellele lisaks on antud viis värvitrukki erilehtedel, millest üks kujutab Põhja-Eesti neidu rahvusriides, kuna ülejäänud neli annavad edasi samapalju reproduktsioone meie maalikunstist (N. Triik: Talvine maastik; Kr. Raud: Egiptuse teekond; K. Mägi: Maastik; Paul Burman: Hobuseid jootmas). Muist ilustustest paistavad eriti silma üksikud amatöörülesvõtted, milline kunst meil teatavasti kaunis kõrgel järjel (major Hans Vanaveski).

Nagu sellest kõigest näha, on raamat väga hea; parem kui me seda seni oleme näinud. Kuid: raamat trükiti välismaal, manuskriptid käisid mitme tõlkija käest läbi (Eestis ja Belgias) enne kui pende keel oli vastuvõetav.

Viimaseks tõlgiks ja ümberkirjutajaks oli muidugi võõras, paratamata tuli siin arvestada trükivigadega, eriti Eesti nimede alal. Hra M. Edelberg pööris minu poole, et siin appi tuleksin. Tegingi seda; kuid asun Antverpenis, raamat trükiti aga Brüsselis — nii võiski juhtuda, et minu poolt jäi lugemata väga tähtis osa: sakslase dr. J. Greiffenhageni kirjutatud artikkel Tallinna ajaloost. Nüüd on väärtuslikul teosel väga juures: ainus artikkel, kus juttu on vaid Réval'ist, mitte Tallinnast nagu mujal, Réval'i pole isegi klambrites Tallinnaks tõlgitud. Peale selle esinevad siin igasugu Schwarzenhapter'id, mida ometi lihtne oleks olnud prantsuskeelistada. Ning kõige suurem viga: oma erapooletuse peale vaatamata tõstab autor Balti pataljoni olemasolu vabadussõjas väga silmapaistvale kohale. Säärasest ajaloo-vassimisest erapooletus raamatus on kahju.

Ma ei ole teksti enam teist korda lugeda suutnud, leian ainult, et paari pildi alla on satunud trükivead: Helmi Heiner (pro. Einer) ja B. Bostfeldt (pro: Rostfeldt). Ka on lehekülgedel 68 ja 69 piltide allkirjad vahetatud. Rohkem ei leia ma esialgu silmapaistvaid vigu.

Kuid kõik need puudused on väga väikesed selle suure teosega võrreldes, eriti veel, kui arvesse võtame, milliste raskustega on võõral väljaandjal võidelda, kui ta püüab edeerida teose, mis tahab rahuldada ka kõik teose kodumaal iganes võimalikud nõuded.

Raamatu hind on 50 Belgia franki, s. o. Eestis müües vist 550—600 Emk.

Antverpenis, 16. mail. 1927. a. H. H.

Eesti kaubandus Läti ja Venega.

„Latvis“ kirjutab: Uus tollitariifi töstmine Venemaal võivat tunduvalt mõjuda Eesti paberi ekspordile. Tariifi olevat tõstetud kõikidelt nendelt ainetelt, mida Eesti eksporteerib Venemaale. Uues tariifis on ette nähtud toll paberilt 12,5 rubla 100 kg.-lt praeguse 12 rubla asemel. Suitsetatud kaladelt 70 rubla senise 9 rubla asemel. Puuvillaselt lõimelt on tolli tõstetud 33%, tallanahalt 20% ja jalanõudelt 500%. Et sihitada Lääne-Euroopa impordi Murmani sadama kaudu, on Nõukogude valitsus selle sadama jaoks pannud maksma eritariifi. Nii on seal näiteks toll paberilt ainult 5—6 rubla 100 kg kohta, mis Rootsi, Norra ja Saksa paberile annab võimaluse võistelda Eesti omaga. Eesti impordis olevat SSSR viiendal kohal (Läti 11), kuid ekspordis kolmandal. Vene-Eesti kaubanduslik läbikäimine olevat küllalt elav, kuid Eesti-Läti läbikäimine olevat samasugune kui läinud aastal,

EESTIMAA TAIMEVÕI

ESIMENE

TEMAS

TALLINN - REVAL

Taimevõi „Kokk“

on oma headusega kõikide poolehoiu võitnud, sest ta täidab alati ja igaks otstarbeks koorevõi aset.

„Kokk“ valmistatakse igapäev värskelt ja ainult päevane valmistus läheb müügile.
Juhime erilist tähelepanu meie tehases valmistatud pähklavõi „JAVA“ peale, mis oma headuses ei jää taha parimast välismaa pähklavõist.

Proovige ja otsustage ise!

tänavu veel koguni rohkem Eesti kasuks. Veebruarikuus on Eesti Lätist sisse vedanud 11 milj. marga ja Lähti välja vedanud 38 milj. marga eest kaupa.

Järelepärimine Eestist seebipära asjus.

Üks Riia kaub.-tööstuse a.-s. on teedeministeeriumi poole pöörnud järele pärides, kui palju suudaksid anda või annavad ühe aasta jooksul meie seebivabrikud seebipära („Seifenmutterlauge“, „mõlnõi štšjolok“), kas seda pära praegu või edaspidi kasutatakse ja milliseks otstarbeks. Järelepärija soovib nimetatud pära ära osta ja sellest tehnilist glütseriini valmistada. Arvab, et seda pära vast umbes 18 vagunit Eestist võiks saada, kuid et see kvantum liig väike selleks, et tema kasutamiseks ettevõtet sisse seada.

Küsimuse selgitamine on antud kaubandus-tööstusministeeriumile, kes kogub tarvilisi teateid meie seebitöösturilt.

Olulised täiendused Rootsi külmutusaparaadis.

Uus Rootsi külmutusaparaat, mis töötab pressitud väävlhappega, mis surve all ühest re-

servuaarist teise üle läheb ja seega tekitab külmutust, on nüüd Rootsi inseneride S. C. Luttroppi ja A. Hallströmi poolt täiendatud. Selle uusima leiduse peale, mis juba teed leidnud ilmaturule, on mitmes riigis võetud kaitsetunnistused.

Uus aparaat erineb endisest vaid pöörleva kompressori tarvitusele võtmise poolest, mis asendab endise aparaadi keerulist veega jahutamise süsteemi. Väikese koduse külmutusseade kompressor ühendatakse vahetult elektrimootoriga, mis vajab samavähe voolu kui üks 16-küünlal. elektrilamp. Kogu aparaat on 25 sm. pikk ja 13 sm. kõrge; kaal kõigest 3 kg.

See väike aparaat võib valmistada tunnis 2 kg. jääd ja ei vaja muud teenimist kui väävlhappe hermeetiliselt vastavatesse reservuaaridesse panemist, mille järele hape ise automaatselt hakkab tsirkuleerima. Voolukulu on muidugi äärmiselt väike.

Soome:

Väliskaubandus.

Aprilli sissevedu 465,8 milj. Smk. (1926. a. 481,5 milj.), väljavedu 267,3 milj. Smk. (1926. a. — 279,3 milj.). 1927. a. 4 esimese kuu sissevedu 1676,7 milj. Smk. (1926. a. — 1424,8 milj.), väljavedu 996,3 milj. mk. (1926. a. — 886,5 milj.)

1927. a. 4 kuu sissevedu suurenenud: USA-st 102 milj., Venest 48 milj., Saksast 34 milj., Brasiiliast 24 milj., Rootsist ja Argentiinast 2 18 milj., Inglismaalt 16 milj. ja Eestist 1,1 milj. Smk. võrra. Soome 4 kuu väljavedu on 1927. a. suurenenud Venesse 51 milj., Saksasse 29 milj., Inglismaale 21 milj., Hollandisse 17 milj. ja Eestisse 0,7 milj. Sm. võrra. 4 kuu üldväljaveost Venemaale (109.850.901 Smk.) langeb paberi ja paberimassi peale 101.678.997 Smk.

Tööstuse seisukord on peapiirides rahuldav. Kõige soodsam on olukord ehitusmaterjali tööstuses, kus tellimisi pikemaks ajaks jätkub. Küllalt tööd on ka masinavalmistustehastel, teised metallitööstuse harud kannatavad kauba halva mineku tõttu, kuna ei suudeta välismaa madalate hindadega võistelda. Puuvillatööstusel on tellimisi, tehased töötavad kogu aja, samuti ka villa- ning tubakavabrikud ja margariinitehased. Nahatööstuses on võistlus suur, kuid turg püsiv. Seebitööstusel on turg halvem, sest Inglise seebitrust on hinnad liig alla surunud.

Imatra jõujaama ehitustööd kestavad täies hoos. Oktoobrini 1928. a. loodetakse juba võivat anda Imatra voolu Helsingi.

Tööolud on viimasel ajal ikka raskemaks

muutumas. Paberitöölise suur streik suudeti kull esialgu ära hoida, kuid vähemaid kokkupõrkeid töö ja kapitali vahel kordub alatasa. Turus Cr. Wulkani laevatehases kestis streik juba pikemat aega. Töölised nõudsid palgakõrgendust 1,5 Smk. tunnis neile töölistele, kes kuni 6 Smk. tunnis said palka, peale selle nõudsid veel seaduslikku suvepuhkust; neile 1 Smk. tunnis kõrgendust, kes said üle 6 Smk., ja suvepuhkust. Et Cr. Wulkani streiki murda, otsustasid metallitöösturid üldise lokaudi kuulutada, mille peale töölised streigiga vastasid. Laupäeval, 21. mail, kell 2 lahkusid metallitöölised 4-mehe-rivis tehastest internatsionaali lauldes. Seisma jäi umbes 60 tehast — 14.000 töölisega.

1. juunist ähvardab veel sadamatöölise streik puhkeda, mis 10—12.000 töölist puudutab.

Uusi tööstusettevõtteid.

Kaubandus-tööstusministeeriumi tööstusosakonna poolt on järgmiste uute tööstusettevõtete sisseseadmiseks ja töö algamiseks luba antud:

Robert Masingile Tallinnas, Suur-Pärnu maant. nr. 92, klaasivabriku „Estoklaas“ sisseseadmiseks ja seal töö algamiseks. Vabrik annab 10 töö. tööd. Sisseseadeks on 1 klaasisulatis-, 1 klaasijahutisahi; klaasi lihvimise- ja pressimise-masin. Valmistab pudeleid ja klaasnõusid.

Rakvere ühispiimatilutusele Rakveres, Tiigi tän., piimatilutusemeierei sisseseadmiseks ja seal töö algamiseks. Ettevõttes leiab 4 töö. tööd. Sisseseadeks on aurukatel 16 r.-mtr. küttepinnaga, aurumasin 12 h. j., piimaseparaator ja võimasin. Ühes tunnis suudab piimatilutus 3000 liitrit piima läbi töötada. Valmistab eksportvõid.

K.-m. „P. Blitek & Ko Eestipolmin“ Tallinnas, Suur-Karja tän. nr. 18, maa-aluse bensiini-reservuaari, mahutusega kuni 4000 liitrit bensiini, ja samal kohal bensiini-müügijaama ühes pumbaga ülesseadmiseks. Jaam on bensiinimüügiks mootor-sõiduriistadele sisse seatud.

A.-s. „Silva“ Tallinnas, Narva maant. nr. 12, maa-aluse bensiinireservuaari, mahutusega kuni 2500 liitrit bensiini, ja samal kohal bensiinimüügijaamaga ühes „Schell“-süst. pumbaga ülesseadmiseks. Jaamast müüakse bensiini mootor-sõidu- ja veoriistadele.

Ettevõtted uute omanikkude kätte.

V. Jägermann'i, O. Kangur'i ja V. Rennenkampf'i Tallinnas Lutri tän. nr. 48-a asuv „Tal-

N. Vene patendiameti nõudmised välismaal asuvate firmade poolt oma esindajatele valjantavate asjaajamisvolituste kohta.

Välisministeerium saatis Kaubandus-tööstuskojale Nõukogude Vene patendiameti üksikasjalised nõudmised, millele peavad vastama välismaal asuvate firmade või isikute poolt väljaantavad volitused oma kohapealsetele esindajatele asjaajamiseks N. Vene patendiametis.

Kuna me ruumi puudusel neid tingimusi ei saa üksikasjaliselt avaldada, palume asjast huvitatud ärimehi nende nõudmistega tutvumiseks lahkesti pöörduda Kaubandus-tööstuskoja poole.

linna vedrutehas“ on läinud ostuteel o.-ü. „Mootori“ omanduseks. Viimane on tehase seadnud korda ja kaubandus-tööstusministeeriumi tööstusosakond on lubanud nimetatud o.-ü. omandatud tehases alata tööd.

O.-ü. „Järva-Jaani tööstusühisus J. Treufeldt & Ko“ on o.-ü. „Järva-Jaani tärklisevabrik“ omandanud viimase poolt asutatud Järva-Jaani tärklise- ja villavabrikud, sae- ja jahuveskid. Uus omanik on ettevõtted uuesti käima pannud.

Äriettevõtete koosolekuid.

18. juunil.

A.-s. „L. Tedderson ja Ko.“ korraline peakoosolek kell 11 Tartus, Aleksandri t. 27.

A.-s. „Heinr. Puls“ erakorraline peakoosolek kell 17 Lai t. 34—2.

21. juunil.

Eestimaa Kinnitus-Aktiiaseltsi „Eka“ korraline peakoosolek kell 17 Tallinnas, Pikk t. 6.

22. juunil.

O.-ü. „Eal“ erakorraline peakoosolek kell 15 S. Tartu mnt. nr. 80.

A.-s. „Eesti-Petrol“ aktsionäride korraline peakoosolek kell 12 S. Karja, t. 4.

Turgude ülevaade.

Sõeturu seisukord Saksamaal muutuseta, Prantsusmaal — täieline vaikus. Inglismaal kasvab sõe pakkumine järjesti. New-Castlest teatakse välistellimiste arvu suurenemisest ja sellega ühenduses turu seisukorra nõrgast paranemisest.

Rauaturul on äritegevus endiselt elav. Kui Prantsusmaal, kus seni rauaturul vaikus valitses, on ekspordi alal märgata elavat äri-

tegevust. Inglismaal aga on uute tellimiste juurevool äärmiselt kasin.

Puuvilla-hinnad Saksamaal nii kui Põhja-Ameerika Ühend. riiges ilmutavad jälle tõusutendentsi.

Teravili ilmutab püsivat tendentsi, mida põhjustavad ebasoodsad ilmastikuteated Põhja-Ameerikast. Nisuhinnad on kerkinud 146,62 cts peale bušlist.

Toiduainete turg.

London.	
10. VI. Nisu, kaal—496 Ingliise naela	
Northern Manitoba £	— — —
Hard Winter "	55/9 — —
Rosario Santa "	55/9 — —
Jahu, kaal — 280 Ingli. naela.	
Manitoba "	46/3 — —
Austraalia "	40/7 ¹ / ₂ — —
Kansas "	43/3 — —
Odrad	
Kanada Nr. 3, kaal — 370 Ingli. naela "	37/6 — —
Kalifornia, kaal — 424 Ingli. naela "	45/9 — —
Kaerad, kaal — 320 Ingliise naela	
La Plata "	25/— — —
Canada № 2 "	
4. VI. Linad, cif.	
Riga Z. K. "	100/0 — 103/0
Pärnu H. D. "	95/0 — 0/0
Slanetz U/A Medium "	105/0 — 0/0
Bacon, kaal — 112 Ingliise naela	Sh.
Iiri "	110/0 — 127/0
Daani "	97/0 — 103/0
Kanada "	90/0 — 98/0
Ameerika "	— — —
Munad, kaal — 120 Ingli. naela	
Ingliise "	10/0 — 13/0
Iiri "	11/3 — 12/6
Või, kaal — 112 Ingliise naela	
Hollandi "	162/0 — 166/0
Daani "	168/0 — 170/0
Uus-Meremaa "	157/0 — 180/0
Austraalia "	166/0 — 172/0
Argentiina "	156/0 — 170/0
Eesti või "	— — —
9. VI. Läti või I soft "	— — —
" " II "	162/— 164/—
" " Hamburg "	
10. VI. Nisu	
Sisemaa, tonni eest Rmk.	295 — 300
Manitoba, cif 100 kgr eest fl.	17.25

Hard Winter, cif 100 kgr. eest termiin fl.	16.10
Ameerika jahu, 100 kgr. eest termiin \$	7 ¹ / ₂ — 9
Rukis	
Sisemaa, tonni eest Rmk.	282 — 286
Western II, cif 100 kgr. eest fl.	13.30
Kaerad	
Sisemaa, tonni eest Rmk.	245 — 252
Odrad, talve	
Sisemaa, tonni eest Rmk.	— — —
19. VI. Odrad, suve	
Sisemaa, tonni eest "	250/00 — 260/00
10. VI. Suhkur	
C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest loco £	16/8 ¹ / ₄ —
Saksa „Eksport“, 50 kgr. eest termiin "	16/8 ¹ / ₄ —
Java 50 kgr. eest termiin "	14/4 ¹ / ₂ —
American Fine Granulated 50 kgr. eest "	
10. VI. Riis	
Burmah II, 50 kgr. eest "	15/6
Rasv	
Purelard American, 100 kgr. eest \$	38 ¹ / ₈
Steamlard 100 kgr. eest "	31 ³ / ₄
9. VI. Või, Berliini engros-hinnad, tsentneri eest	Rmk.
Välismaa I sort "	190 — 195
" II " "	148 — 150
" III " "	140 — 145
Eesti või "	178 — 174
Läti või, punane "	178
" must "	169

Välisbörsid :

	L O N D O N										
	27. V	28. V	30. V	31. V	1. VI	2. VI	3. VI	7. VI	8. VI	9. VI	10. VI
Frank . . .	124.01	124.01	124.01	124.01	124.01	124.01	124.02	124.00	124.01	124.02	124.02
Dollar . . .	4.8578	4.8578	4.8581	4.8578	4.8575	4.8571	4.8556	4.85	4.8562	4.8562	4.8565
Rootsi kroon	18.15 ¹ / ₈	18.15 ¹ / ₄	18.15 ¹ / ₄	18.15 ¹ / ₄	18.15	18.14 ³ / ₄	18.14 ¹ / ₂	18.14	18.14 ¹ / ₂	18.14 ¹ / ₄	18.14
Daani kroon	18.18 ¹ / ₄	18.18 ¹ / ₂	18.18 ¹ / ₄	18.18 ¹ / ₄	18.17 ³ / ₄	18.18 ¹ / ₄	18.17 ¹ / ₂	18.17	18.17 ¹ / ₄	18.17 ¹ / ₄	18.17 ¹ / ₄
Norra kroon	18.79	18.77	18.68	18.71	18.71	18.89 ¹ / ₂	18.69	18.72	18.76	18.76	18.76
Saksa mark	2) 50	20.50	20.49 ³ / ₄	20.50	20.49 ¹ / ₂	20.49 ³ / ₄	20.49 ¹ / ₂	20.49 ¹ / ₂	20.49 ⁷ / ₈	20.49 ⁵ / ₈	20.49 ¹ / ₂
Soome mark	192.90	192.90	192.90	192.90	192.90	192.90	192.90	192.90	192.93	192.95	192.95
Floriin. . .	12.1312	12.1312	12.1318	12.1325	12.1325	12.1312 ³ / ₈	12.1268	12.123 ⁴ / ₈	12.1225	12.1262	12.1243
Liir. . . .	88.85	88.75	88.40	88.25	88.35	86.50	86.50	87 ⁷ / ₈	88.10	88.25	88.10
Helveetsia fr.	25.24 ¹ / ₂	25.24 ¹ / ₂	25.24 ⁵ / ₈	25.24 ¹ / ₄	25.25	25.25	25.25 ¹ / ₄	25.25	25.25	25.25	25.25
Tshehhosl.kr.	163.93		164.00	163.96	163.93	164.00	163.96	163 ⁷ / ₈	163.93	163.93	163.93
Belgia frank	34.96 ¹ / ₄	34.96 ¹ / ₂	34.96 ¹ / ₂	34.96	34.96	34.96 ¹ / ₄	34.96 ¹ / ₈	34.96	34.96 ¹ / ₄	34.96 ¹ / ₄	34.96
Shillingid .	34.52	34.50	34.53	34.50	34.50	34.50	34.50	34.51	34.52	34.51	34.52
Poola slot .	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50
Pengo . . .	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85	27.86	27.86	27.85	27.85	27.85
Latt	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20
Litt.	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25
Tsherv. rbl.	941.50			941.50	941.50	942.00	941.50	941.00	942	941.50	
Kuld p/unts .											
Höbe p/unts	2/2 ¹ / ₄	2/2 ³ / ₈	2/2 ⁹ / ₁₆	2/2 ³ / ₈	2/2 ³ / ₈	2/2 ¹ / ₄	2/2 ¹ / ₈	2/2 ³ / ₁₆	2/2 ³ / ₁₆	2/2 ³ / ₈	2/2 ⁵ / ₁₆
Plaat. p/unts		247/6					227/— 232/6				

	B E R L I N									
	27. V	30. V	31. V	1. VI	2. VI	3. VI	7. VI	8. VI	9. VI	10. VI
Naelsterling..	20.50	20.500	20.497	20.496	20.496	20.492	20.496	20.498	20.498	20.498
Frank	16.52	16.53	16.525	16.525	16.52	16.52	16.525	16.53	16.53	16.53
Dollar	4.220	4.220	4.195	4.2195	4.220	4.220	4.220	4.222	4.220	4.220
Rootsi kroon	112.90	112.90	112.90	112.90	112.93	112.95	112.97	112.97	112.97	112.97
Daani kroon	112.79	112.77	112.75	112.75	112.78	112.83	112.87	112.86	112.86	112.82
Norra kroon	109.05	109.50	109.72	109.58	109.60	109.57	109.55	109.22	109.25	109.20
Soome mark	10.625	10.617	10.617	10.621	10.621	10.62	10.62	10.624	10.624	10.62
Floriin. . . .	169.00	168.90	168.93	168.91	168.97	169.07	169.05	169.07	169.07	169.07
Liir.	23.05	23.19	23.25	23.23	23.70	23.53	23.33	23.34	23.32	23.28
Helveetsia fr.	81.185	81.18	81.175	81.175	81.185	81.175	81.185	81.18	81.105	81.125
Tshehhosl.kr.	12.50	12.50	12.50	12.497	12.499	12.502	12.504	12.503	12.501	12.50
Belgia frank	58.63	58.63	58.615	58.61	58.63	58.62	58.62	58.63	58.63	58.585

**6. EESTI
NÄITUS
MESS**
13-22 AUG 1927 A.

**Töösturid ja
Kaupmehed!**
Näitus-messid on meie
kaubanduse ja tööstuse
areen: se peeglikas ning
kindlaimaks sillaks pro-
dutsendi, kaupmehe ja
tarvitaja vahel!
Pidage silmas
**Ülesandmise
tähtpäevi:**
Võistlevates osakonda-
des 30. juuni,
Võivõistluseks — 25.
juuni,
Muudes osakondades —
15. juuli.

TALLINNAS

EESTI SPEDITSIiooni AKTSIASELTSI end. KNIIEP & WERNER (as. 1870)

aruanne 1926. a. kohta.

A K T I V A

Äriseis 31. detsembril 1926. a.

P A S S I V A

Kassa	267.029.—
Jooksvad arved pankades	439.437.—
Väisvaluuta	67.600.—
Nõudmisvekslid	6.859.843.—
Elektrivalgustuse sisseaadet kontoris ja ladudes	145.635.—
Eiulus ja eluta inventar	180.405.—
Liikuv varandus	1.198.542.—
Võlgnikud	25.186.421.—
Kinnisvarad (krüündid, hooned ja raudteed)	20.300.000.—
Üleminevad summad	310.382.—
vk. Emk.	54.954.794.—

Põhikapital	vk. Emk. 21.500.000.—
Tagavarakapital	256.670.—
Pensiooni ja toetusrahade kapital	114.502.—
Võlausaldajad	29.421.042.—
Kahtlased võlgnikud	134.144.—
Üleminevad summad	554.215.—
Hüpooteegid	525.000.—
Liikuva varanduse kustutus	996.843.—
Liikumata varanduse kustutus	279.200.—
1926. a. puhaskasu ülekanne	4.134.75
1926. a. puhaskasu	1.169.043.25
vk. Emk.	54.954.794.—

D E B E T

Ärikulud	vk. Emk. 5.740.067.50 p.
Liikuva ja liikumata varanduse kustutus	337.836 —
Puhaskasu	1.169.043.25 p.
vk. Emk.	7.246.946.75 p

Tulude ja kulude arve.

Speditsoon, kursivahed, protsendid	vk. Emk. 7.246.946.75 p
vk. Emk.	7.246.946.75 p.

K R E D I T

Kasujaotus 28. mail 1927. a. peetud järjekorralise aktsionäride peakoosoleku põhjal:

tagavarakapitaliks	vk. Emk. 19.330 —
pensiooni ja toetusrahade kapitaliks	55.498 —
revisjonikomisjoni liikmetele tasuks	40.000 —
riigimaksude tasumiseks	98.325 —
ülekandeks endiste aastate kulude ja tulude arvele	920.890.25 p.
vk. Emk.	1.169.043.25 p.

Aktsionäride peakoosoleku otsuse põhjal teatab juhatus, et dividendi 1926. aasta eest ei maksta ja et dividendi-kupong 1926. a. eest maksetuleks loetakse.

JUHATUS.

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

Jahud: nisu pehme, kõrgem s., Ameerika ja Inglise pd. 770—850	Liha, looma, I sort pd. 800—1080
„sõre, kõrgem sort Ameerika ja Inglise „ 830—860	Õlikoogid, linaseemne „ —
„J. Puhk ja Pojad“ rukkijahu „ 370—380	„ päevalille „ —
„ „ „ „ „ „ „ 480—510	Soja, jahu „ 380
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 klg. eest ühes valge puuvil- lase kotiga. Püüljahu: „ 480—510	Segajõutoit I s. „ —
Rukkipüül patent (à 50 kg.) puud 560	„ II s. „ —
„harilik (à 4 pd.) „ 490	Maizena toit „ 295—245
„Eesti Parem“ saiajahu à 4 pd. „ 850	Nisukliid „ 200
„Kalev“ „ „ „ „ 820	Puuvillane riie, Bjas arss. 37,50—46,50
„Taara“ „ „ „ „ 800	„ Mitkal „ 28,50—34,50
„Kungla“ „ „ „ „ 750	Lina, Liivi R. pd. —
„Sampo“ „ „ „ „ 700	„ Petseri „ —
Manna „ 900	„ Võru „ —
Jahu: nisu, pehme — sõre „ 710—910	„ Tartu „ —
A/S. Rotermanni tehaste jahud: nisu, pehme — sõre „ 705—905	Linaseemned, õli 87½/20% basis „ —
Rukkijahud „ 375—380	Linaseemned, külvi „ —
„püül „ 480—500	Takud, Codilla, I sort „ —
Rukis, Eesti „ —	„ II „ „ —
„Vene „ 360—365	„ III „ „ —
„Poola „ —	Kivistisi, auru, Yorkshire, 2k. pest. „ 50—52
Kaerad, toidu „ 285—290	„ Newcastle „ 49—52
Odrad, õlle „ —	„ sepa „ 48—50
Odrad, toidu „ 320	Koks, valu „ 75—78
Herned, rohelisted, Hollandi „ 635—645	„ gaasi „ 75
Riis, Burma II „ 60—62	Põlevkivi, I sort A „ 10
Kartulid, ekspord „ —	„ I „ B „ 9
„piirituse „ 525	„ II „ „ 7,50
Kartulitärklis „Superieur“ „ 525	„ III „ „ 5
Piim, pudelites ltr. —	„ Fenolaat „ 150
Või, ekspord, I sort pd. 4000—4200	„ Gudroon „ 220
Margariin, välismaa „ —	„ pigi „ 190
„kodumaa „ 1930—2080	Raud, sordi „ 235—250
Kaseiin, Eesti „ 1300—1350	„ vits „ 340—520
Juust „Schweitsi“, kodumaa „ 2700—2900	„ plekk „ 370—510
Munad, ekspord I s. (kast 1440 tk.) kast 8640	„ plekk, tsingitud „ 690—770
„ II s. („ 1440 tk.) „ 7920	Raudtalad „ 250—270
Kakao, Hollandi pd. 2800—3000	Teras, vedru „ 450—510
„ Inglise „ 2400—2600	„ tööriistade „ 1200—1400
„ Ameerika „ 1800—2000	„ talla „ —
Kohv, Rio, Santos „ 4800—5200	Belgia reejalase teras, sitkus 45 „ —
„Kesk-Ameerika sordid „ 5900—7700	Malm „ —
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tsei- lon „ 9000—9800	Inglistina „ 11.000—11.200
„ Orange Pekoe, Java „ 8000—9000	Seatina „ 1300—1350
„ Moning, Hiina „ 4700—5400	Vaskplekk, punane „ 3400—3600
Suhkur, peenike, valge, Dantsigi „ —	„ valge „ 3200—3400
„ „ „ Saksam. „ —	Tsink-plekk „ 1800—2200
„ „ „ Tshehhos. „ 770—775	Masinaõli, Vene, „ 480—530
Suhkur, peenike, valge, Java „ 760—765	„ Ameerika „ 570—640
„ „ „ Guatemala „ 760—765	„ mootori „ 700—760
Siirup, kartuli, 42½/0 „ 600	„ auto „ 950
Glükoos „ 575	Linaseemneõli „ 1310
Sool, lahtine, Saksa „ 52—54	Värnits „ 1350
Heeringad, Yarmouth, Mat- ties tün 4800—5100	Tsilindriõli, Vene „ 625—950
Heeringad, Yarmouth Mat- fulls „ 5200—5400	„ Poola „ —
Heeringad, Shoti, Matties „ 5100—5200	„ Ameerika haril. aur. 280 ⁰ „ 570—590
„ Matfulls „ 5600—5700	„ ülekuum. „ 3200 „ 935—975
„ Norra Slo „ 2800—3000	Põlevkiviõli „ 170
Rasvaheeringad „ —	Nafta, Vene „ —
Liba, sea, I sort pd. 1320—1360	„ Ameerika „ 215—225
	Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid „ 300—310
	„ Poola, sist. ja vaadid „ —
	„ Am., sistern. ja vaadid „ 300—310
	Bensiin, Vene „ —
	„ Ameerika „ 515
	Piiritus, ekspord (excl. vaat) fob ltr. 42
	Pesusooda, välismaa pd. —
	„ kodumaa „ 150—155
	Seebikivi „ 490—505

Värvid, nigrosiin, veessulav, välism. pd.	9600
" tsinkvalge, välism. "	1575
" tinavalge, " "	1500
" ooker, " "	360—470
Väetisained,	
salpeeter, Norra 100 kg. pd.	1980
" Tshilli pd.	425
" superfosfaat 18—20% kott	580
" thomasjahu 16—17% "	575
" kaalisool 30%, 100 kg. "	765
" 40% "	995
" kainiit 12% "	55—60
Väävelhapanummoniaak kott	1900
Lubjalämmastik "	1800
Vosvoriit, Eesti 6% 6 pd.	—
Eesti rikast, vosvoriit 28—30% "	500
Paber, rotatsiooni pd.	440
Tsement, Portland, Kunda "	—
pütt 10 pd. 10 nl. tünn	875
Tsement, Aseri "	875
Kriit, toores pd.	—
" pestud "	118—120
Asfalt "	120
Kivitorv "	300
Puutorv "	390—400
Lubi "	43—50
Kips, tükikides "	25
" jahvatatud "	40
" krahvimise "	60—70
Telliskivid, I sort tuhat	—
" A.-s. „Silikaat“ "	—
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi) "	5200—5600
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnabast valmist, pd. I s. pd.	5200—5600
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I sort "	5800—6000
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II sort "	5400—5600
Tooresnahk, väikesed ja suured "	—
Silikaat D/B/B "	—
Puumaterjalid, saetud "	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tall. "	—
" IV s. "	—
" , propsid; 7×7 "	—

Prahid:

Lina	
Tallinn — Stettiin tonn sh.	20/—
" — Gent " "	18/—20/—
" — Dundee " "	32/6
" — Belfast " "	50/—

Takud

Puumaterjalid	
Tallinn — London Standard	sh. 37/6—42/6
" — E. C. C. P. (Inglise idarand) "	—
" — Antwerpen "	35—37/6
" — Southampton "	—
" — Manchester "	50/—
" — Amsterdam "	—
" — Dundee "	—

25% talve juuremaks.

Segakaup	
Tallinn — Stettiin tonn sh.	12—25/—
" — London " "	—
" — Stokholm " Rkr.	12—30

Või	
Tallinn — Stettiin tünn	sh. 1/6

Kartulid	
Tallinn — tonn	Rkr. 9—

Tallinna börsi kursisedel.

		30 V.	1. VI	3. VI	5. VI	10. VI	—	—
1 dollar	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	372	372	372	372	372	—	—
	M.	375	375	375	375	375	—	—
1 naelsterling	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1807	1807	1807	1807	1807	—	—
	M.	1822	1822	1822	1822	1822	—	—
100 Saksariigimark	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	8840	8840	8840	8840	8840	—	—
	M.	8940	8940	8940	8940	8940	—	—
100 Soome marka	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	937	937	937	937	937	—	—
	M.	947	947	947	947	947	—	—
100 Rootsi krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9985	9985	9985	9985	9985	—	—
	M.	10.070	10.070	10.070	10.070	10.070	—	—
100 Daani krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9950	9950	9950	9950	9950	—	—
	M.	10.050	10.050	10.050	10.050	10.050	—	—
100 Prantsuse franki	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1445	1445	1445	1445	1445	—	—
	M.	1520	1520	1520	1520	1520	—	—
100 Hollandi guldenit	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	14.910	14.910	14.910	14.910	14.910	—	—
	M.	15.060	15.060	15.060	15.060	15.060	—	—
100 latti	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	7150	7150	7150	7150	7150	—	—
	M.	7250	7250	7250	7250	7250	—	—
100 Tšehhoslovakkia krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1100	1100	1100	1100	1100	—	—
	M.	1125	1125	1125	1125	1125	—	—
100 Helveetsia franki	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	7175	7175	7175	7175	7175	—	—
	M.	7275	7275	7275	7275	7275	—	—
100 Norra krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9675	9700	9700	9700	9650	—	—
	M.	9825	9850	9850	9850	9800	—	—
1 belga	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50	—	—
	M.	53.—	53.—	53.—	53.—	53.—	—	—
100 Itaalia liiri	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	2025	2040	2075	2040	2040	—	—
	M.	2010	2115	2150	2115	2115	—	—
100 Ungari pengot	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	65.25	65.25	65.25	65.25	65.25	—	—
	M.	66.75	66.75	66.75	66.75	66.75	—	—
1 Austria shilling	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50	—	—
	M.	54.—	54.—	54.—	54.—	54.—	—	—
1 tsherv. rubla tshekk	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	189.50	189.50	189.50	189.50	189.50	—	—
	M.	193.50	193.50	193.50	193.50	193.50	—	—
1 Poola slot	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	38.—	40.—	40.—	40.—	40.—	—	—
	M.	43.—	43.—	43.—	43.—	43.—	—	—
1 Leedu litt	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	—	36.50	36.50	36.50	36.50	—	—
	M.	—	37.50	37.50	37.50	37.50	—	—
1 Eesti kroon	T.	100	100	100	100	100	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—	—
	M.	—	—	—	—	—	—	—

A.-S.

Balti Puuvilla ja Sindi Kalevi vabrikute ladu

Tallinnas, Suur Karja tänav nr. 13.

Kõnetraadid: Juhatus — 24-66, — Üldine — 2-41, Kalevijaoskond 31-02,
Arveosakond 31-56.

Igasugu pleekimata puuvillariide müük, nagu: bjas, sarge, mitkal, barhi,
marlid, lõimed ja vatt kui ka lina- ja purjeriie.

Samuti müüb ladu ka oma vabrikus ümbertöötatud (pleegitud) mitmesuguses
headuses pesuriiet ning rikkalikus mustrite valikus igaseltsi pluusi-
ja kleidiriideid kui ka satääni, põlleriideid ja pearätikuid.

Kaleviosaonnas suures valikus igaseltsi villast riidet, odavamad ja kõige kal-
limad, samuti ka villaseid tekke ja suurrätikuid.

Peale selle **Eesti niidimanufaktuuri õmblusniiti** kõigis numbrites.

Müük ainult suurel arvul.

Müük ainult suurel arvul.

Eesti Mehaanilise Puutööstuse Aktsia-Selts

A. M. LUTHER

TALLINNAS.

Valmistab:

mööblit, vineer-kartonge,
vineer-kohvreid, vineer-koo-
liranitsaid, vineer-aktimappe,
vineer-käsitrumleid, vineer-
toolipõhju, vineer-platesid,
vineer-labidaid j. n. e. j. n. e.

Müügikohad:

TALLINNAS, Vana Posti tän. nr. 9.
Kõnetraat 616.
TARTUS, E. V. Jürgensi juures, Vana
tän. nr. 17. Kõnetraat 788
VALGAS, P. Saaretok'i juures, Kesk
tän. nr. 15.
PETSERIS, E. Nassar'i juures kauba-
reas.
VILJANDIS, R. Eitelberg'i juures.
RAKVERES, Rom. Jürgens'i juures.
PÄRNUS, J. D. Ammende juures.

Põhja Kinnitus-Aktsia-Selts

Tallinnas.

Bilanss

A K T I V.

31. detsembril 1926. a.

P A S S I V.

Kassa	184 061	Põhikapital	3.000.000
Arved pankades	8.056.696	Tagavarakapital	1.266 931
Liikuva varanduse arve	999.075	Amortisatsiooni-kapital	345.917
Agentuuride arve	1.417.639	Preemia reserv oma arvel	3.824.374
Edasikinnitajate arve	2.083.743	Elukinnituse preemia reserv ja ülekanne	611.153
Kinnitumaksu reservi depoo arve	922.032	Elukinnituse dividendi fond	69.552
Aeglastunud elukinnituspreemiad	895.335	Kahjude reserv	838.120
Debitorid	3.030.578	Tempelmaksu arve	120.506
Üleminevate summade arve	294.900	Agentuuride arve	2.452
		Edasikinnitajate arve	4.717.535
		Väljavõtmata dividendide arve	6.900
		Üleminevate summade arve	2.009.776
		1926. aasta puhaskasu	1.070.843
	17.884.059		17.884 059

Juhatus.

Tallinna Laenu- ja Hoiukassa.

Asutatud 1872. a.

Aktiva.

Bilanss 31. detsembril 1926. a.

Passiva.

Kassa	642.251.—	Osakapital	1.912.000.—
Jooksvad arved teistes raha-asutustes	6.869.510.—	Tagavarakapital	362.001.—
Väärtpaberid	5.—	Hoiusummad: jooksvad arvel	29.724.424.—
Diskonteerit. vekslid portfell.	16.801.603.—	tähtajalised	15.285.822.—
Laenud % paberite ja akt-siate kindlustusel	14.678.600.—	Väljamaksmata osakasu	25.434.—
Kontokorrent arved	10.420.542.—	Tulevase aasta protsendid	581.310.—
Liikuv varandus	506 000.—	Üleminevad summad	154.555.—
	49.918.511.—	1926. a. puhaskasu	1.872.965.—
			49.918.511.—

Debet.

Kahjude ja kasude arve.

Kredit.

Hoiusummade %/0/0 arve	3.109.653.—	Saadud protsend. ja komisjon	6.868.848.—
Liikuva varand. kustutamine	56.844.—		
Kulude arve	1.829.386.—		
1926. a. puhaskasu	1.872.965.—		
	6.868.848.—		6.868.848.—

Juhatus.